

74. Mala presentis vite tanto durius animus sentit, quanto pensare bonum, quod sequitur, negligit: et quia non vult premia considerare, rursus restant, gravia estimat esse que tolerat. Ibid., lib. 10, cap. 12.

72. Perfecte magnitudinis laus est, adversa perpeti: et exterius fortiter, et interius clementer. Ibid., lib. 22, cap. 7, num. 12.

73. Perumque nimis taciti, cum nonnulla injusta patiuntur, eo in majorem dolorem procedunt, quo ea que sustinent, non loquuntur. Part. 3 Pastoral., cap. 1, admonit. 15.

74. In his que patimini, nullum contra Deum murmur cordi vestro surrepat: quia ad quid hoc Creator noster operetur, ignotum est. Lib. 8 in Registro, indict. 3, cap. 81, epist. 31, ad Libertinum extracto.

75. Creatori nostro in cunctis adversitatibus gratias referamus, atque de ejus misericordia confidentes, patienter omnia toleremus: quia semper minus patimur, quam meremur. Ibid., cap. 44, epist. 41, ad Dominic. episc. Carthagin.

76. Nil ita vincit percentorem, sicut promptitudo passionis. Orat. 21, ad Heronem.

77. Magnus est, qui vicerit magna: ingentis virtutis est, ingentia superare. Epist. 6, ad Amicum.

78. Nemo id necessitate pati non potest, quod pro Deo pati voluntate delectat. In Regula monachorum, cap. 8, de Laudibus eorum.

79. Nihil est quod non toleret, qui perfecte diligit. In Regula monachorum, cap. 28, de Charitate.

80. Breve est quiddam patimur ab adversariis Dei, et habet victoria premium, licet non habeat prelii longi laborem. Super Psalm. cxxix.

81. Qui dolorem capitis non patiuntur benigne, pro Christo capitis abscissionem quomodo pateantur? Lib. 1 de Claustro animae, cap. 12.

82. Boni patiuntur et mali: sed boni salubriter mali vero ad emulium damnationis. Super Gen., cap. xl.

83. Quidquid mali patimur, viti nostri est, qui dulcem Deum vertimus in amarum, et cogimus scire nolentem. Super Psalm. lxxvii.

84. Quod jure quis patitur, non est injuria: aliud est enim pati injuriam, aliud pati supplicium: injuriam patimur injuste, supplicium iuste. Super Psalm. xlv.

85. Facta precedentium recolimus, et gravia non erunt, que sustinemus. In Prologo.

86. Patiuntur sancti a mundo, a se, a Deo, a diabolo. Super II Tim., cap. iii.

87. Gratia vere maxima est, dignum censi propter Christum aliquid pati: et corona vere perfecta, et merces futura retributione non minor. Homil. 5, de Fide Anna.

88. Magna consolatio est, aliquid propter Christum pati. Homil. 31, super Acta Apost.

89. Non ad punitionem aliquas passiones hic susceperunt sancti: sed ut clarus in luctamine vicisse cognoscerentur. Homil. 42, super Matth. Oves imperf.

90. Pro Christo pati, gratuitum munus est, ac majoris admirationis, quam sit revera mortuus excitare, et signa miranda patrare. Serm. 6, super Epist. ad Philip.

91. Si in hac vita male patimur, gaudeamus: peccatorum quippe est expiatio. Homil. 5, super Eois. ad Hebr.

92. Quanto quis acerbiora passus fuerit, tanto magis gloria exerescit. Ibid., homil. 22.

93. Quod malo fers, assuesce, feres. Tract. de Parvul. ad Christum trahendi, consid. 4.

94. Omnes cupimus vivere et regnare cum Christo, sed non omnes pati volumus cum Christo. Super Prolog. Regul. S. Bened., cap. 2, text. 8.

95. Tanto spes in Deo solidior surgit, quanto pro illo quisque graviora pertulit. In cap. 4, Regul. S. Bened., verbo Justus.

96. Si vis esse in numero filiorum, sis prius in collegio patientium. Ibid., in cap. 7, grad. 4, verbo Quanto.

97. Nemo patiens, nisi doctus: eum itaque restimaverim doctum, qui sapienter patitur quod viderit patiendum. Prosece.

98. Non est virtus pati, nisi sit voluntas resignata patiendi: patiuntur fures supplicium, et quis non est Deo subjecta voluntas, patiendi impatientes dicuntur. Epist. 3, ad Quosdam moniales.

99. Considerate unumquemque secum docet, quanto satius sit, pro perpetuis bonis, mala brevia perferre, quam pro brevibus et caducis bonis mala perpetua sustinere. Lib. 6, de Divin. inst., cap. 4.

100. Omnia amara et gravia patienter ferenda sunt. Ibid.

101. Passio passione vincitur, et cruciatus cruciatibus superatur. De Casto comit., cap. 8.

102. Pati pro Deo res tante dignitatis est, ut homo jure se reputare debeat eo honore indignum. De Inalit. spirit., cap. 8.

103. Qui acerba tolerat, leta etiam adipiscetur: et qui tristitia fortiter sustinet, non carebit iunioribus. De Orat., cap. 87.

104. Si dura sunt que sentis, reputes te durioribus esse dignum. Epist. 134, ad Vuillelm. cleeum.

105. Expedit, tolerari dura ne veniant duriora. Ibid., epist. 137, ad Alexandr. de S. Albano.

106. Tunc leve nobis videtur omne quod pati-

S. GREGOR. NAZ.

S. HIERON.

S. HILARIUS.

HUGO A S. VICTORE.

HUGO CARD.

S. JOANNES CHRYSOST.

JOAN. GENE.

JOAN. TULIE.

LACT. FIRM.

S. LAURENT. JUSTIN.

LEONARDUS BLOSIUS.

S. NILUS ABR. MARE.

PETRI'S EISENSIS.

S. PET. DAM.

mur, si gravius esse perpendimus quod meremur. Lib. 3, epist. 14, ad Stiores.

PHILO JUD. 107. Proprium est creature pati. De Chirubin.

TERULLIA. 108. Nihil amarum quam id ipsum pati quod feceris illis. Lib. 2, advers. Marcionem, cap. 13.

THOMAS A KEMPIS. 109. Hoc me miserum et infelicem! parvam corporis lacionem sentio, et gravissimas Domini mei penas non pondero. Medit. 22, de Chr. passione, cap. 9.

110. Si nihil adversitatis vis pati, quomodo eris amicus Christi? Sustine cum Christo et pro Christo, si vis regnare cum Christo. Lib. 2, de Imit. Christi, cap. 4, sect. 4.

111. Qui melius scit pati, iste est victor sui et dominus mundi, amicus Christi, et haeres celi. Ibid., cap. 3.

112. Satis cito sentimus et ponderamus quid ab aliis sustinemus: sed quantum ali de nobis sustinent, non advertimus. Ibid., cap. 5, sect. 1.

113. Pati tibi remanet, si Jesum diligere, et perpetuo illi servire placet. Ibid., cap. 12, sect. 12.

114. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati, quam magna gloria remaneret tibi. Ibid., cap. 12, sect. 13.

115. Merito debes libenter modicum pati pro Christo, cum multo majora patiantur pro mundo. Ibid.

116. Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo. Ibid., cap. 12, sect. 14.

117. Si dixeris te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii? de duobus malis minus est semper eligendum: ut ergo eterna futura supplicia possis evadere, mala presentia studeas pro Deo equanimiter tolerare. Ibid., lib. 3, cap. 12, sect. 2.

118. Sive parva, sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre. Ibid., cap. 19, sect. 1.

119. Non est verus patiens qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit. Ibid., cap. 19, sect. 3.

120. Sine certamine non potes venire ad patientie coronam: si pati non vis, recusas coronari. Ibid., cap. 19, sect. 4.

121. Noli, miles Christi, desperare, nec estimas te a Deo derelictum, si multa tibi occurrunt ad patiendum: quia non est melior Christo passo nec martyribus sanctorum atrociter interfectis. Serm. 14, ad Novit., divis. 7.

122. Porta celi injuriarum atque tribulationum est perpetuo. Lib. 3, num. 84.

123. Quanto magis homo exterior patitur, tanto amplius interior virescit. Lib. 10, cap. 5.

IN VITIIS PATR.

124. Quod merito patieris, patienter ferre memento. Lib. 3 Disticho., metr. 37.

125. Quando praelitimus quod debuimus, moderate quod evenit, feramus. Lib. 6, epist. 4, ad Torquatum.

126. Est utilis ad persuadendum ea que acciderunt ferri posse, et oportere, enumeratio eorum qui talia tulerunt. Lib. 4, Tusc. quest.

127. Optimum est pati quod emendare non possis. Epist. 107.

128. Quod pati non vis ab alio, neque id facias. Sent. 169.

Vide etiam tit. Correctio, sent. 112; Jesus, sent. 38; Innocentio, sent. 37, 57; Martyrium, sent. 76, 166; Murmur, sent. 46; Omis, sent. 60; Persecutio, sent. 24, 26.

1. Doles, domine, non tua, sed mea vulnera: non tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Lib. 10, super Luc., cap. xxii, in illud: Tristis est anima mea.

2. Passio Christi nostra redemptio est, mors Christi vita nostra est. Serm. 56, de Cruce Christi.

3. Passio Christi est regni aperitio. Serm. Dom. 2 post. Trinit., cap. 10.

4. Sanande nostre miserie convenientior modus alius non fuit, nec esse oportuit, quam per Christi passionem. Prosece.

5. Quid tam necessarium fuit ad erigendam spem nostram, mentes mortalium, quam ut demonstraretur, quantum Deus nos diligeret? Lib. 13 de Trinit., cap. 10.

6. Christus esurivit, qui omnes pascit: sitivit, per quem creatur omnis potus: ab itinere terrestri fatigatus est, qui se ipsum nobis vitam fecit in celum: Obmutuit et obsurdit coram convitantibus se, per quem mutus locutus est, et surdus auditus: vincitur est, qui de infirmitatum vinculis nos solvit: flagellatus est, qui omnium dolorum flagella de hominum corporibus expulit: crucifixus est, qui cruciatu nostrum finivit: mortuus est, qui mortuos suscitavit: resurrexit nunquam moriturus, ne ab illo quisquam sic disceret mortem contemnerem quasi nunquam futurus. De Catechis. rudib., cap. 22.

7. Inspecite vulnera pendentes, cicatrices resurgentes, sanguinem morientis, pretium credentes, commercium redimentis. De sancta virginit., cap. 64.

8. O error horrendus itane, o Caipha, ut placeas Deo percutis patientem Deo, et templum Dei vivum te feriente prostraverit, ne Dei templum

CATO POET.

CICERO.

SENECA.

SIXTUS PHILOSOPH.

S. AMBROS.

S. ANTONIUS DE PADUA.

S. AUGUST.

lapideum deferatur ! o execrabilis cæcitas ! Tract. 93 super *Evang. Joan.*, cap. xvi.

9. Morte Christi pejus nihil fuit inter omnia genera mortium : mors protendebatur, ne dolor citius finiretur. *Ibid.*, tract. 36.

10. Passurus Christus exita, premisit obsequia, non solum eis pro quibus erat subiturus mortem, sed etiam illi qui eum fuerat traditurus ad mortem. *Ibid.*, tract. 55, cap. xiii.

11. Non est mors Christi nostrorum gloria minorum, sed medicina malorum. *Ibid.*, tract. 110.

12. Sciebat Christus quare cicatrices in corpore suo servaret, ut vulnera dubitationis in cordibus discipulorum sanaret. *Prosec.*

13. Sicut demonstravit Thomæ non credenti, nisi tangeret et videret, ita etiam inimicis suis vulnera demonstraturus est sua : non ut eis dicat sicut Thomæ, *Quia vidisti, credidisti* : sed ut convincens eos veritas dicat : Ecce hominem quem crucifixistis, ecce Deum et hominem in quem credere noluitis ; videtis vulnera quæ infixistis ? agnoscit latus quod pupugistis ? quoniam et per vos et propter vos apertum est, nec tamen intrare voluistis.

14. Qui non estis redempti pretio mei sanguinis, non estis mei : *discedite a me in ignem æternum*. Lib. 2 de *Symbolo*, cap. 8.

15. Tuta et firma requies est infirmis et peccatoribus in vulneribus Salvatoris. *Prosec.*

16. Securus illic habito, patet mihi viscera per vulnera : quidquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex visceribus Domini mei. In *Manuali*, cap. 21.

17. Vulnera Jesu Christi plena sunt misericordia, plena pietate, plena dulcedine et charitate. *Ibid.*

18. In omnibus adversitatibus non inveni tam efficace remedium, quam vulnera Christi : in illis dormio securus, et requiesco intrepidus. *Prosec.*

19. Cum me pulsaret aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi.

20. Cum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo.

21. Cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordie Domini mei, et recedit a me.

22. Si ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini mei extinguitur. *Ibid.*, cap. 22.

23. Nihil tam ad mortem amarum, quod morte Christi non sanetur. *Ibid.*

24. Si passio Redemptoris ad mentem reducit, nihil tam durum quod non æquo animo tolleretur. *Prosec.*

25. Christus opprobria, irrisiones, contumelias, alapas, sputa, flagella, spineam coronam,

cæteraque sustinuit, et nos miseri ad nostram confusionem uno sermone fatigamur, uno verbo deiecimur. De *Conflictu vitiorum*, et *virt.*, cap. 9.

26. Christi passiones imitandæ sunt, non a christiano delicie conquiritæ. De *Pastoribus*, cap. 5.

27. Ad confortandum cor tuum venit Christus pati, venit ille mori, venit ille spulis liniri, venit spinis coronari, venit opprobria audire, venit postremo ligno configi : omnia hæc ille pro te, tu nihil pro illo, sed pro te. *Ibid.*

28. Filius Dei ad crucem ducitur : expalmatur, qui est vera palma victoriæ ; spinis coronatur, qui spinas peccatorum venit confringere ; ligatur, qui solvit compeditos ; ligno suspenditur, qui erigit elisos ; aceto potatur fons vitæ ; disciplina caeditur ; salus vulneratur ; vita moritur ; occiditur ad tempus vitæ, ut in perpetuum a vita occideretur mors. De *Quatuor virt. Charit.*

29. Ecce pro impio pietas flagellatur, pro stulto sapientia illudatur, pro mendace veritas necatur ; damnatur justitia pro iniquo, misericordia afficitur pro crudeli, pro misero repletur sinceritas aceto, inebriatur felle dulcedo, addicitur innocentiæ pro reo, moritur vita pro mortuo. *Serm. 4, Dom. in Ramis.*

30. Accusatur Christus et tacet : bene tacet qui defensione non eget, non ut reus excusaret se tacendo, sed despiciat falsidicos refellendo. *Prosec.*

31. Taciturnitas negat quod obicitur, cum non vult respondere ad quod queritur. *Serm. 4 Fer. 2, post Dom. Palmæ.*

32. Quid profuit Pilato testimonium perhibuisse innocentie, et velut reum addixisse nequitie, nisi quod gravius peccatum est unum eundemque et pronuntiare justum, et tradere criminosis. *Ibid.*, *serm. 2.*

33. Aceto potatus est Christus, ut non inebriaret dulcedine celestis desiderii, et æterni gaudii. *Serm. 1 Vigil. Pent.*

34. Nihil tam saluiferum nobis est, quam quotidie cogitare quanta pro nobis pertulit Deus et homo. *Serm. 32 ad Frat. in eremo.*

35. Extremum moriendi genus elegit Christus, ut nullam mortem martyres formidarent. Apud *Bonavent.*, *serm. 6, in Parasceve.*

36. Proh dolor ! jacet extensus ante hominem Deus, et supplicium patitur rei, in quo nullum peccati vestigium potuit inveniri. *Hab. in Glossa ord.*, super *Matth.* cap. xxvii.

37. Via ad salutem, passio : et crux, regni conciliatrix. *Orat. 31.*

38. Opportune processioni passio conjuncta est, ut discamus in nulla letitia hujus seculi habere fiduciam. *Serm. 2 Dom. Palm.*

39. In passione Christi tria specialiter convenit iulteri : opus, modum, causam ; nam in opere patientia, in modo humilitas, in causa charitas commendatur. *Serm. Feria 4, hebdom. penult.*

40. Christus est appetitus insidiis, interrogatus contumeliis, pulsatus injuriis, vexatus suppliciis, lacessitus conviciis. *Ibid.*

41. Quam fortiter, Domine Jesu, tam indigna quam aspera pro hominibus passus es, dura verba, duriora verbera, durissima crucis supplicia. *Serm. 2 Pentec.*

42. O duri et indurati et obdurati filii Adam ! quos non emollit tanta benignitas Salvatoris, tanta flamma, tam ingens ardor amoris, tam vehemens amator, qui pro vilibus sarcinulis tam pretiosas merces expendit sanguinis sui. *Ibid.*

43. Pudeat sectari gloriam membra, quibus caput suum tam inglorium exhibetur. *Prosec.*

44. Pudeat sub spinato capite membrum fieri delicatum. *Serm. 5. Omn. Sanctorum.*

45. O ! quam indebita miseratio, quam gratuita dilectio, quam inopinata dignatio, quam stupenda clementia, quam invicta mansuetudo, Regem gloriæ pro despiciatissimo vernaculo, imo vermiculo crucifigi ! Quis audivit unquam tale, aut quis vidit huic simile ? *Serm. de Quadragesimæ debito.*

46. Passio Christi ultimum refugium, et singulare remedium est : deficiente sapientia, justitia non sufficiente, sanctitatis succumbentibus meritis, illa succurrit. *Serm. 22 super Cant.*

47. Revera ubinam tuta, firmaque infirmis securitas et requies, nisi in vulneribus Salvatoris ? tanto illic securior habito, quanto ille potentior est ad salvandum. *Ibid.*, *serm. 61.*

48. Christus flagellis cæsus est, spinis coronatus, clavus confosus, affixus patibulo, opprobriis saturatus, omnium tamen dolorum immemor : *Pater, ait, ignosce illis*. *Serm. 4 Hebdomadæ penult.*

49. De omnibus anxietatibus et amaritudinibus Domini Dei tui colliga quasi fasciculum, ut amarum poculum lacrymarum tibi conficias. In *Formula honestæ vitæ.*

50. Vinciamur vinculis passionis boni Jesu, ut etiam vinculis charitatis cum illis vinciri possimus. *Lib. de Passione Domini*, cap. 4.

51. Quid utilius, quid amari, quid decentius passione Jesu Christi ? *Ibid.*, cap. 31.

52. Quidquid pati poterimus, amaritudini Domini passionis comparatum, aut parum, aut nihil poterit æstimari. *Ibid.*, cap. 23.

53. Quid tam amarum quod in recordatione vivificæ Passionis non possit dulcescere ? *Prosec.*

54. Cum passio Jesu in memoria reducit, necesse est omnem passionem hominis levem videri

respectu passionis Domini, quam pro omnibus voluit sustinere Deus et homo, mediator Dei et hominum, Dominus Jesus.

55. Vere nihil est quod tibi ab omnibus vitiis impulsi, contagione cogitationem nostram purificet, et in puritate conservet, sicut jusque memoria passionis Domini Jesu. *Ibid.*, cap. 44.

56. *Quod facis, fac citius* : vis me vendere Judæis, o Juda ? volo vendi. Vis me tradere ? volo tradi. Vis ut crucifigat ? volo crucifigi. Vis ut occidar ? volo occidi, hoc amo, hoc affecto ; quod facis, fac citius. *Serm. 3 de Cena Dom.*

57. Attende, o homo, capitis inclinationem ad osculum, extensionem brachiorum ad amplexum, apertionem lateris ad affectum. *Serm. de Exaltatione sanctæ Crucis.*

58. Clamat clavus, clamat vulnus, quod misericordie non est numerus. *Ibid.*

59. Pælet amor cordis per vulnera corporis. *Ibid.*

60. Nunquam potest diabolus melius vinci, quam in memoria passionis Christi. *Serm. Dom. 1 post Pent.*

61. Memoria passionis Christi armatura est ad omnia diabolica tentamenta superanda. *Serm. 4, Dom. 13 post Pentecosten*, super illud *Ephes. vi* : *Induite vos armaturam Dei.*

62. Quanta confusio nobis esse debet, nolle pro illo mori, vel pro eo modicum quid pati, qui pro nobis affixus est cruci ? *Serm. 4, de S. Bartholom.*

63. Passio Christi comparatur mari, propter poenitentiam amaritudinem : flumini, propter charitatis dulcedinem. *Super lib. 1 Sent., Proemio.*

64. Passus est Christus passione acerbissima, quia non solum docendo, ut patiens per vulnera ; sed etiam condolendo, ut compatiens propter nostra delicta. *Prosec.*

65. Passus est Christus passione generalissima, passione acerbissima, passione ignominiosissima, passione interemptoria, sed vivificativa. In *Breviolog.*, part. 4, cap. 9.

66. Sit regula nostra vivendi passio Salvatoris, et tanto amplius in hoc consolemur, quanto amplius Christo conformamur : et tanto amplius dolemur, quanto sub hoc exemplari amplius elongamur. *Part. 4, in Stimulo amoris*, cap. 4.

67. Passio gloriosissima Jesu Christi, non solum fidei fundamentum est, sed et spei creatio, ubi seipsum donavit, et charitatis inflammatio, ubi se pro nobis immolavit. *Ibid.*, cap. 6.

68. Passio Christi fons est gratiæ et gloriæ, decoret et perficito hierarchie celestis. *Ibid.*, cap. 12.

69. Passio Christi tantæ benignitatis est, ut nihil clementius, nihil benignius, nihil amabilius

- CASSIODOR.** cogitari possit. *De Perfect. Vita ad Sorores*, cap. 6.
 70. Per Christi passionem provenit salus fidelium, et vita iustorum. Super *Psalm.* xxi, vers. 4.
 71. Passus est Christus propter nos, ut nullus pro ipso pati velle refugiat. Super *Psalm.* lvi, vers. 1.
 72. Christus in die crucifixionis sue sic obumbratus atque defensus est, ut nec animus ejus confusionem aliquam pateretur, nec caro ipsius corruptionem injuriam sustineret. *Prose.*
 73. Bene ergo definita est passio Domini, dies belli; scilicet quando diabolo victo, infernum claustra dirupta sunt, captivi liberati sunt, solusque moriendo triumphavit, qui novo more mortem morte destruxit. Super *Psalm.* cxxxix, vers. 3.
S. CYPRIAN. 74. Christus innocens et justus, immo innocentia ipsa, et ipsa iustitia, inter facinorosos deputatur, et testimonis falsis veritas premitur, iudicatur, iudicaturus, et Dei sermo ad victimam tacens ducitur. *De bono patient.*, cap. 3.
 75. O noyam crudelitatem! commota est omnis creatura in Domini passione, angelus in penitentiam conciso velamine refugit, plebs autem sine pavore integra veste permansit. *Adversus Judaeos, qui insecti sunt Dominum*, cap. 3.
DIONYSIUS CARTHUS. 76. Remedium remediorum, maxime expugnatum universam tentationum, est diligens consideratio acerbissime Christi passionis. In *Exhort. ad novit.*, art. 6.
 77. Passio Christi variis modis est recolenda: primo ad condolendum, secundo ad imitandum, tertio ad gratulandum, quarto ad admirandum, quinto ad prevalendum in omni tribulatione, sexto ad contemplandum, septimo ad inflammandum. *Ibid.*, art. 7.
S. FRANCIS ASSISIENSIS. 78. Nihil mihi tam delectabile, quam vite et passionis Domine memoria, que mihi frequens est, et quotidiana; nec ad finem usque mundi si vixissem, alia indigerem lectione. In suis *Opus.*, apophthegm. 56.
GILBERTUS ANGLUS. 79. Horret Christus magis asperitatem morum, lingue stimulos, quam aculeos spinarum. *Serm.* 20, super *Cant.*
GLOSS. ORD. 80. Christus providens ex passione sua discipulos perturbandos, praeclat et passionis ponam, et resurrectionis gloriam: ut cum morientem cernerent, resurrectionem non dubitarent. Super *Luce.*, cap. xviii.
S. GREGOR. NAZ. 81. Aceto potatur, qui aquam in vinum commutaverat: felle cibatur, qui acerbum adeo gustum in suavitate verterat: nimirum totus dulcedo, totus voluptas, denique totus desiderabilis. *Lib. 3 de Theologia.*
S. HIERON. 82. Felix qui non in sapientia, non in divitiis, non in eloquentia, et potentia seculari; sed in

Christi passionibus gloriatur. Super *Epist. ad Philemon.*, in illud; *Paulus vincit*, etc.

83. Christus ut calix a se transcat, rogat: non ut ipse pretercedat, sed ut in alterum id quod a se transit, excedat; et se pati pro his rogat, qui passuri post se erant. Super *Math.*, can. 31, in illud: *Transcat a me calix iste.*

84. Christus vili pretio appetitatus est, a discipulo traditus, vilissimo detentus, ligatus, alapis caesus, flagellatus, a falsis testibus accusatus, reus mortis iudicatus; coram Pilato a multis accusatur, ab Herode spernitur, alba veste induitur, latro pro eo eligitur, iniuste damnatur, clamide coecinae induitur, spinis coronatur, arundine caput ejus percussitur, propriis vestibus exuitur: crucem sibi bajulatur, crucifigitur, blasphematur, aceto potatur, emisit spiritum, lancea latus ejus perforatur, sepulchro imponitur. *Lib. 4 de Propriet. rerum*, cap. 3.

85. Ex Christi passione lux aeterna acquiritur, anima salviatur, peccatorum vulnus curat. Super *II Reg.*, cap. xv.

86. Passio Christi portanda non tantum ore, sed et in opere, et in exemplo. Super *Psalm.* lvi.

87. Nemo tam saxei pectoris est, cuius cor non emolliat memoria Domine Passionis. Super *Luce.*, cap. 9.

88. Tota Jesu vita fuit passio. Super *I beati Petri*, cap. iv.

89. Passio Domini nostre beatitudinis caput atque origo est: qua vivimus, et per quam sumus. *Homil. 55, super Math. Oper. perf.*

90. Extremas Christus contumelias sustulit; cuius caput corona, calamo, pugnis: facies sputis, maxillae alapis, corpus reliquum flagellis, nuditate, amictu clamidis, adorationis simulata: os quoque ipsum cum lingua aceti potione ac felle seversissimo fuit crenatum. *Ibid.*, homil. 88.

91. Ambitur sacrum caput aculeis spinarum, et divinum verticem penalis coronae penna circumdatur: sed in spinis illis nostra Christum peccata pungebant. *Serm. 3, fer. 5, Pass.*

92. Non sufficit Christo passio communis, non mors secreta, non mors simplex, non mors morti similis: nisi ul quanta erat patientia singularitatis, tanta esset et singularitas passionis. *Ibid.*, *serm.* 6.

93. Pax coeli traditur doli osculo, tenetur tenens omnia, alligatur omnium nexu, ducitur attrahens universa, a falso veritas accusatur, sistitur ei assistent omnia, flagellatur remissio, condemnatur venia, illudatur majestas, irridetur virtus, perfunditur largitor imbrum sputis, clavis ferri colli strator affligitur, melius dator cibatur felle, propinator fontium potatur aceto. *Ibid.*

S. THOMAS.

HUGO A. S. VICTORIS.

HUGO CAND.

JOAN. CRIST.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. IRENEUS.

S. ISIDORUS.

LACT. FIRM.

94. Subjectis dare, donare servis, est assuetum domantis iudicium: pati pro subjectis, pro servis mori, insigne est charitatis immense documentum, et singularis amoris argumentum. *Prose.*

95. Adversus probatur amor, affectio pensatur periculis, penis examinatur dilectio, morte perfecta charitas innuitur. *Ibid.*

96. Si quid sustinuit Christus, non propter semetipsum, neque propter patrem suum, sed ut salvaret genus humanum. *Homil. de Cruce Dona.*

97. Iudicatus est Index, vita morti traditur; qui pascit, esurit; qui potat, sitiit; qui in gloria, in ignominia est: ut Rex ad praesides, et Deus ab homine condemnatur. *Serm. 1 de Jesu.*

98. Christus vulnera sui corporis servavit, ut in die iudicii proficerent ad testimonium passionis contra Judaeos, et omnes qui denegant Filium Dei crucifixum. *Homil. 49 super Math. Oper. imperf.*

99. O mentem scelestam! similes sui petunt scelestum dimitti, insontem puniri jubent. *Homil. 83 super Joan.*

100. Passio Christi nostrae salutis est praedium, ultimique peccatorum refugium, infirmarum mentium singulare remedium, fons, origo et finis omnium bonorum, *Lib. 4, homil. 16 ad Monachos.*

101. Mentem hominis, quem passio Christi vacillat occupat, nulla rei carnis passio fatigat. *Ibid.*

102. Passio Domini, quantum ad processum fuit injusta, quantum ad modum ignominiosa, quantum ad dolorem acerba, et quantum ad effectum fructuosa. *Part. 1 de Regione claustral.*, tract. 2, region. 2, art. 7, radice 2.

103. Dominus passus est, ut eos qui erraverunt a Patre, ad agnitionem et iuxta eum adduceret. *Lib. 2 advers. Haeres.*, cap. 36.

104. Dominus noster Christus passus est passionem validam, et quo non cederet ulli: non solum ipse non periclitatur corrumpi, sed et corruptum hominem firmavit robore suo, et incorruptionem revocavit. *Lib. 2, advers. Haeres.*, cap. 36.

105. Si Passio Redemptoris ad mentem reducit, nihil tam durum est quod aequo animo non toleretur. *Prose.*

106. Sed quanta sunt in comparatione passionum illius, que patimur? Ille enim opprobria, irrisiones, contumelias, alapas, sputa, flagella, spinarum coronam, crucemque sustinuit; et nos miseri ad nostram confusionem uno sermone fatigamur, uno verbo deicimur. *De conflict. vitior et virt.*

107. Mortalis erat secundum carnem, sapiens magnificus operibus; sed iudicibus Chaldaeis armis comprehensus, clavis et cruce amarum toleravit

finem. *Lib. 4 de Divin Inst.*, cap. 13 verbo graeco *Θυξίης*, post Sybillam.

108. Miserabilis factus est Christus, ignominiosus et informis, ut miserabilibus spem praebet. *Ibid.*, cap. 16 verbo graeco *Θυξίης*, post Sybillam.

109. Nulla gens tam inhumana est, nulla regio tam remota, cui aut passio Christi, aut sublimitas majestatis ejus in cruce ignota sit. *Ibid.*, cap. 27.

110. Passio Christi roborat debiles, fovet pusillanimes, excitat pigros, nutrit parvulos, certantes provocat, accendit perfectos. *De Casto cambio*, cap. 8.

111. Cujus saxum pectus non emolliant vulnera Salvatoris? qui pati reinuet patiente Domino? *Ibid.*

112. Debili fui est, ut ei qui omnibus passus est, paratus sis compatii. *Serm. 7 Quadrag.*

113. Certa atque secura est expectatio promissae beatitudinis, ubi est participatio Domine passionis. *Serm. 9 Quadrag.*

114. Nihil illa contemplationem mentis oblectat et superat, sicut Passio Salvatoris. *Serm. 11 de Passione Domini.*

115. Nullum aliud beneficium praestitit Deus majus illi quod contulit, quando pro nobis pati voluit. In *Canon. vita spirit.*, cap. 19.

116. Depinge mentem tuam suavissimis imaginibus Passionis Christi, et floridam Domine crucis arborem plantalam in medio cordis tui. In *Speculo spirit.*, cap. 10.

117. Nihil scilicet valet ad extirpandas voluptatum radices, quam recordatio vulnerum Christi, qui stetit ante Judicem, qui flagellatus est, computus, qui coronatus spinis, qui colaphis caesus, qui suspensus in ligno, qui mortuus in cruce. *Serm. 59 de S. Nicolo.*

118. Passio Christi colum sustentat, mundum regit, tartarum perdit. *Lib. 1 de Inade Crucis.*, declarat. 2.

119. In passione Christi confirmantur angeli, redimuntur populi, conteruntur inimici, stabiliantur subsistentia, animantur vitiosa, conservantur sententia, illustrantur intelligentia. *Ibid.*

120. Christus sicut pro omnibus passus est, sic pro singulis: et cunctis se impendit, pariter et singulis: et totum se dedit universis, et totum singulis. *Prose.*

121. Ac per hoc quidquid passione sua Salvator praestitit, sicut totum ei debent universi, sic totum singuli. Nisi forte plus singuli, quam universi: quia tantum acciperunt singuli, quantum universi. *Lib. 2 ad Eccles. cathol.*

122. Quidquid libet homo pro Deo perferat, solem omnino non potest, quod Deus pro homine perpassus est. *Prose.*

S. LAURENTIUS JUSTIN.

S. LEO. I.

LEONOVICUS BLOSUS.

S. PETR. DAM.

RABANUS.

S. SALVIANUS.

123. Quia etiamsi passio ipsa non differat in genere ponatur, multum tamen distet necesse est diversitas patientium. *Ibid.*

THOMAS
AQUINAS.

124. Passus est Christus omnes passiones humanas, non quidem secundum speciem, sed secundum genus, ut totum humanum etiam ex hoc liberasse genus diceretur. Part. 3, quæst. 16, art. 5.

125. Dolores quos Christus passus est, omnes excesserunt dolores, quos homines pati possunt in hac vita. *Ibid.*, art. 6.

THOMAS
A KEMPIS.

126. Utilitas passionis Christi salus est Christianorum. *De Passione Christi.*

127. Multa bona confert homini passio Christi, ad memoriam reducta : et quanto sæpius et intensius de ea cogitatur, tanto dulcius sapit, et vehementius compungitur. *Medit. 25 de Christi Passione, cap. 1.*

128. Revera passio Christi est thesaurus Dei absconditus, plenitudo omnis virtutis. perfectio religiositatis, summa totius sanctitatis. *Ibid.*

129. Passio Christi non sapit, nisi morose et seriose eam meditantibus, et ferventer cupientibus eandem imitari. *Ibid.*, medit. 26, cap. 4.

130. Christi passio carnalibus et secularibus videtur amara et dura : sed piis et devotis dulcis est atque solatio. *Ibid.*, cap. 5.

131. Ex passione Christi diabolus vincitur et confunditur, infernus despiciatur, latro convertitur, mundus redimitur, cælum aperitur, angelorum ruina restauratur. *Ibid.*, medit. 27, cap. 4.

132. Passio Christi ad memoriam reducta, est incentivum divini amoris, est doctrina patientiæ, est solatium in tribulatione, est fuga dissolutionis, est materia sacræ compunctionis, est exercitium internæ devotionis, est exclusio desperationis, est certa spes peccatorum remissionis, est reconciliatio divini districtioris, est mitigatio anxietatis turbationis, est sustentatio duræ increpationis, est expulsio perversæ cogitationis, est repressio carnalis tentationis, est informatio humilis subjectionis, est consolatio corporalis egritudinis, est refutatio sæcularis honoris, est vituperatio abundantia temporalis, est consultatio voluntariae paupertatis, est abdicatio propriæ voluntatis, est refutatio superflue necessitatis, est exsiccatio tepide conversationis, est inflammatio fervidæ emendationis, est imperatio gratiæ amplioris, est inductio cælestis consolationis, est comprobatio fraternæ compassionis, est preparatio divinæ contemplationis, est augmentatio futuræ beatitudinis, est alleviatio pœnæ præsentis, est purgatio ignis sequentis. *Medit. 25 de Christi Passione, cap. 9.*

133. Pensa primo, quis est qui hæc patitur, secundo, a quibus patitur; tertio, quanta patitur,

quarto, pro quibus patitur, quinto, quam longo tempore patitur, sexto, in quibus locis patitur, septimo, in quibus membris patitur. *Medit. 27 de Christi Passione, cap. 2.*

134. Ecce altissimus super omnes, infra omnes deprimitur, nobilissimus dehonestatur; speciosissimus sputis inquinatur, sapientissimus deridetur, potentissimus ligatur, innocentissimus flagellatur, sanctissimus spinis coronatur, mitissimus colaphizatur, ditissimus depauperatur; largissimus spoliatur, castissimus denudatur, dignissimus blasphematur, optimus vituperatur, doctissimus blasphematur, amantissimus oditur, veracissimus fatuus reputatur, dulcissimus felle potatur, benedictus maledicitur; pacificus molestatur, justus accusatur; innoxius condemnatur; medicus vulneratur. Dei Filius crucifigitur; immortalis occiditur. *Medit. 27 de Christi Passione, cap. 4.*

135. Ipsa Christi sacratissima passio cunctis Sanctorum passionibus fuit dolore acerbissima, humilitate profundissima, charitate excellentissima, obedientia perfectissima, patientia fortissima, puritate innocentissima, utilitate saluberrima, meritis dignissima, remedii efficacissima, satisfactione sufficientissima, placatione aptissima, reconciliatione gratissima, oblatione acceptissima, redemptione fructuosissima, mysterii plenissima, omnium virtutum suavitate redolentissima. *Ibid.*, cap. 9.

136. Tam magna, tam alta, tam longa, tam profunda, tam dulcis, tam devota, tam compunctiva, tam amorosa, tam fervida, tam solatio, tam sapida, tam virtuosa est passio Redemptoris nostri, nonnullis vocibus humanis valeat plene commendari, nullis Angelicis linguis digne queat explicari. *Ibid.*

137. Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is cui contigerit similia pati. *Lib. 2 de Imit. Chr.*, cap. 42, sect. 4.

138. Nec Jesus Christus Dominus noster una hora sine dolore passionis fuit, quando vixit. *Ibid.*, cap. 42, sect. 6.

139. Si aliquid melius et utilius salutem hominum, quam pati fuisse, Christus utique verbo et exemplo ostendisset. *Ibid.*, cap. 42, sect. 14.

Vide etiam tit. *Contemplatio*, sent. 62; *Humilitas Christi*, sent. 31; *Incarnatio*, sent. 29; *Martyrium*, sent. 34; *Meditatio* sent. 14, 26, 59, 60, 61, 82; *Meritum*, sent. 37; *Patria*, sent. 11; *Prædicatio*, sent. 34; *Redemptio humana*, sent. 23, 84; *Resurrectio Christi*, sent. 33; *Vultus*, sent. 95.

PASTOR.

Etymologia. Pastor dicitur a *pascendo*, quia pastum dat ovibus; sive quia depascit oves. *Collat. 49 in cap. 2.*

S. BONAV.

SENTENTIE PATRUM.

S. ANACLET.
PAPA.

1. Nihil illo pastore miserius, qui gloriatur luporum laudibus, quibus si placere voluerit, atque ab his amari elegerit, erit hinc ovibus magna pernicietas. *Prosec.*

2. Nullus pastor placere lupis et gregibus ovium potest: perdit enim memoriam laboriorum mens terrenis obligata carceribus. In *Decretis Gratiani*, part. 1, dist. 83, can. *Nihil.*

S. ATHANAS.
MAGN.

3. Pastorum absentia lupis invadendi gregis occasionem præstat. *Apolog. ad Imp. Constantinum.*

S. ATHANAS.
PATRIARCH.

4. Veris Pastoribus non est tutum non vigilare, et non circumquaque omnia lustrare, ovesque errantes solum querere, ac non magis sollicitos esse pro iis que non errant. *Epist. 1, ad Episc. Creta.*

5. Perinde esse videtur gregem abesse a Pastore, ut cæcum duce carere. *Ibid.*

6. Debet officium suum facere omnes boni pastores, quicunque hoc nomine digni sunt: ita ut qui cessarit, non sit impune cessaturus. *Ibid.*

7. Sane augentur oves, et in tuto sunt, cum præsent veri pastores: non autem qui solum biant lac, et lana legantur, omnique studio et arte seipsos, non oves pascent. *Ibid.*

8. Ego eum, cui grex Christi commissus est, si dignitatem muneris norit, iniquum esse auctor, non usque ad sanguinem assidue ei studere et incumbere. *Ibid.*, epist. 1, ad Episcop. Apanæ.

9. Hei mihi! non jam pastores oves pascent, sed ovibus tanquam pane se pascent. *Ibid.*

10. Hoc præsertim tempore supplicia non effugiet Pastor qui cum grege non laborat. *Ibid.*

11. Non patimur oves pecudes impune negligi, et patiamur pastores animarum impune seipsos pascere, non oves? *Ibid.*, epist. 6, ad Imperat.

12. Si verum est quod dici solet, qui gregem pastore privat, utriusque periculum creare: profecto grave supplicium manet eum, qui pastorem arect ab ovili. *Prosec.*

13. Debet, qui pastor est usque ad sanguinem pro grege Christi non relinquendo labores portare. *Ibid.*, epist. 7, ad Imperat.

S. AUGUST.

14. Deum timeamus minantem malis pastoribus, et dicentem: Quod erraverat non revocatis, et quod perierat non inquisitis. *Epist. 166.*

15. Pertinet ad diligentiam pastoralem, etiam illas oves, que non violenter creptæ, sed blande leniterque seductæ, a grege aberraverint, et ab alienis coepertit possideri: inventas ad ovile Dominicum (si resistere voluerint) flagellorum terroribus revocare. *Epist. 50, ad Bonifac.*

16. Pasceat te qui fecit te; si pascit latronem, non pasceat innocentem? *Prosec.*

17. Pasceat te qui solem suum oriri facit super bonos et malos, et pluit super justos et injustos: si pasceat mandandos, non pasceat liberandos? Super *Psal. lxi*, vers. 10.

18. Securus mortuus est Pastor pro ove, qui resurgens possidet ovem. Super *Psal. xcix*, vers. 3, *Et oves pascue ejus.*

19. Agnus et ovis et pastor inter se amica sunt. *Tract. 46 super Evang. Joan.*, de cap. x.

20. Præpositi Ecclesiæ si pastores sunt, quomodo unus pastor, nisi quia sunt illi omnes unius membra Pastoris? *Ibid.*

21. Dominus Jesus Christus, et ostium est et pastor: ostium pandendo se, pastor intrando per se. *Prosec.*

22. Quod pastor est, dedit membris suis. Nam et Petrus pastor, et Paulus pastor, et ceteri apostoli pastores, et boni episcopi pastores: ostium vero nemo se dicit, hoc sibi ipse proprium tenuit, qua intrant oves. *Ibid.*, tract. 47, de cap. 10.

23. Sunt pastores qui pastorum nomine gaudere volunt, pastoris autem officium implere nolunt. *De Pastoribus*, cap. 1.

24. Si nos nostra dicamus, pastores erimus pascentes nos non oves: si autem Dei sunt quæ dicimus, per quælibet ipse nos pasceat. *Ibid.*

25. Qui sunt qui seipsos pascent? omnes qui sua querunt, non quæ Jesu Christi. *Ibid.*

26. Si sunt bonæ oves, sunt et boni pastores: nam de bonis ovibus fiunt boni pastores. *Ibid.*, cap. 13.

27. Gloriantur pastores, sed qui gloriatur, in Domino gloriatur: hoc est Christum pascere, hoc est Christo pascere, præter Christum sibi non pascere. *Ibid.*

28. Diligendus est pastor, tolerandus est mercenarius, cavendus est latro. *De Verbis Domini*, serm. 49.

29. Vita pastoris omnibus prodesse debet. *Serm. 14, ad Fratres in eremo.*

30. Nihil cædus, nihil damnosius, nihil levius, nihil turpius in pastore, furiositate. *Ibid.*, serm. 36.

31. Pastores debent esse doctores. *Epist. 56*, in solut. quest. 4.

32. Si lupi consilium fecerunt, ut pastorem non respondeant; quare oves consilium perdiderunt, ut ad luporum speluncas accedant? *Epistola 171.*

33. Primi iusti pastores pecorum, magis quam reges hominum constituti sunt. *Lib. 19, de Civili Dei*, cap. 15.

34. Intelligas quanto esse nobis debeat cura major. Dominicas oves revocare ab erroribus; si et ovibus turpe est vitia pastorum, si qua cogno-

verint eidem occultare pastoribus. Lib. 4, de Anima et orig., cap. 1.

35. Damnum gregis non est honor pastoris. De Gestis cum Emerito.

36. Gregi tunc Pastor mitis reformat quod predo violentus abegerat. Lib. Medit., cap. 8.

37. Alii sunt qui propterea tenent pastorales cathedras, ut Christi gregibus consulant; alii vero ut commodis secularibus gaudeant. Epistola 209.

38. Pastor pastorum ovem perditam, et in parvulis quaerit, qui oves sanctas et iustas grâs facit. Lib. ad Bonifac., cap. 12.

39. Si pastoralibus visceribus præditi sumus, membris laceratis ovem queramus, et pastori omnium cum lætitia reportemus. De Gestis cum Emerito.

40. Ovium vitam certum est arbitrio pendere pastorum. Epist. 89.

41. Magis timeamus ne oves Christi nequitiæ gladio nocentur in corde, quam ne ferro in corpore trucidentur. Epist. 180.

42. Cum renitentibus venerint quæ oves sunt, agnoscent vocem pastoris, et se venisse lætantur, et errasse erubescunt. Tract. 45, super Joan.

43. Homines oves credendo sunt, oves pastorem sequendo sunt. Ibid., tract. 48.

44. Non sint seipsos amantes, qui pascunt oves Christi. Ibid., tract. 123.

45. Amor ejus qui pascit oves Christi, in tam magnum debet spiritalem crescere ardorem, ut vincat etiam mortis naturalem timorem. Ibid.

S. BERNARD.

46. Pastorum est vigilare super gregem, propter tria necessaria: ad disciplinam, ad custodiam, ad præces. Ad disciplinam, propter morum correctionem, ne grex commissis propria molestia deficiat; ad custodiam, propter diabolicam suggestionem, ne hostili seducatur calliditate; ad præces, propter tentationis instantiam, ne vincatur a pusillanimitate. In suis Sent., verbo Pastorum.

47. In disciplina rigor justitiæ, in custodia spiritus consilii, in prece affectus compassionis. Ibid.

48. Boni sollicitique pastores impinguare pecus non cessant bonis lætitiæ exemplis, et suis magis quam alienis: nam si alienis et non suis, ignominia est illis, et pœnis ita non proficit. Sermon. 76 super Cant.

49. Qui dimittit oves in pascua absque custode, Pastor est, non ovium, sed luporum. Ibid., serm. 77.

50. Quomodo in pascua divinatorum educet eloquiorum greges dominicos pastor ititela: sed si doctus quidem fuerit, non autem bonus, venen-

dum ne non tam nutriti doctrina uberi, quam sterili vita noceat. Ibid., serm. 76.

51. Si rebus raritas pretium facit, nil in Ecclesia pretiosius, nil optabilius bono utilique pastore; nempe rara avis est ista. Epist. 248; ad Eugen. Pap.

52. Hæc sunt quæ pastori conveniunt: bonitas, disciplina, scientia, bonitas attrahit, disciplina corripit, scientia pascit: bonitas amabilem reddit, disciplina imitabilem, scientia docibilem. Lib. 3 Florum, cap. 1.

53. Cum pastor per abrupta graditur, necesse est ut in præcipitium grex sequatur. Super Sap., cap. 6.

54. Boni pastoris est, non solum oves congregare, sed etiam à lupis defendere. Super Luc., cap. 6.

55. Pastor se benignum exhibeat ovibus suis, scilicet signo, verbo, et facto. Ibid., cap. 9.

56. Prælati sunt pastor in pascendo, et episcopus est pastor superintendendo, et custodiendo. Collat. 49, super caput x, Joan.

57. Bonitas pastoris ostenditur cum sollicite vigilat et custodit gregem suum. Sermon. 1, Dom. 1, post Pascha.

58. Majus signum dilectionis et benevolentiae non potest pastor erga suum gregem ostendere, quam ut pro ejus defensione et liberatione proprium corpus morti exponatur. Ibid.

59. Tunc pastores præsentur secundum divinam voluntatis beneplacitum, quando pascunt gregem suum scientiam, quantum ad verbum; doctrinam quantum ad exemplum: quia plus movent operum exempla, quam verborum. Ibid.

60. Pastor, qui diligit Deum, pascit verbo, pascit exemplo, pascit subsidio. Verbo consolationis, exemplo conversationis, subsidio subventionis. Sermon. 3, Dom. 17 post Pentecostem.

61. Nonnulli pastores sunt, qui proprias oves habent, alienis etiam ovibus præesse quaerunt: et ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant. Sess. 44, in decreto de reformat., cap. 8 pag. 125.

62. Pascenda est plebs virtutum exemplis, fama laudabili, oratione assidua, predicatione continua, ecclesiasticis sacramentis. Super Epist. 1 Petri, cap. 4, art. 9.

63. Gravissima est negligentium carnaliumque pastorum damnatio. Ibid.

64. Non exiguum sibi damnum conciliat Pastor, qui extra ovile dormit ovium: somnolentia enim pastorum, luporum est gaudium. De amore Dei.

65. Satius est pasci diligenter, quam pascere negligenter. Ibid.

S. BONAV.

S. GREGOR.

CONCHILIU
TALDENT.DIONYSIUS
CARTIUS.

S. HIERON.

S. EUSEBIUS
CESARIENSIS. 66. Heu quot hodie in Ecclesia sunt, non pastores, sed mercenarii, ad quos nihil pertinet de ovibus Jesu Christi. Prosecc.

67. Certe nil pejus, nil abominabilius, quam cum ille qui custodire deberet oves, dissipat. Epist. ad Damas. Pap. de morte D. Hieron.

68. Negligentia pastoris efficit ut lupi in agnos audere possint. Ibid.

S. FRANCIS
ASSISIENSIS. 69. Pastor debet esse homo vite gravissime, discretionis magnæ, famæ laudabilis, privatis affectionibus carens, ne dum in parte plus diligit, in toto scandalum generet. In suis Opus., colat. 26.

GLOSS. INT. 70. Pastores, qui delicias procurant, gregis Domini damna non curant. Super Ezech., cap. 34, in illud: Et non erat qui requireret, etc.

GLOSS. ORD. 71. Quam rarus est pastor Domino propter Dominum serviens, et oves Christi non ad lucrum, sed amore Christi pascens! Super Math., cap. xxiv, in illud: Quis putas est fidelis servus?

S. GREGOR.
MAGNUS. 72. Ab imperitis pastoribus magisterium pastorale suscipitur cum magna temeritate: quoniam est ars arduum regimen animarum. Part. 1, Pastor, cap. 4.

73. Quisquis virtutibus pollens, gregem Dei pascere renuit, pastorem summum convineatur non amare. Ibid., cap. 5.

74. Tantum debet actionem populi, actio transcendere præsulis, quantum distare solet a grege vita pastoris. Ibid., part. 2, cap. 1.

75. Male in se Omnipotentis Dei munera custodit, qui nitorem pastoralis culminis per maculas præve actionem polluit. Lib. 2, in i Reg., cap. 3, super illud: Non audierunt vocem.

76. Deum Pastor glorificat, qui in electione ministrorum verum non accipit: sed eos eligit, in quibus verum lumen coruscet exemplo bonorum operum. Ibid., super illud: Glorificabo eum, etc.

77. Pastor sanctæ Ecclesie, qui vite sanctitatem habet, et divini predicationis virtutem non habet: sacerdos quidem est, sed non divinus. Ibid., lib. 3, cap. 4, super illud: Et vocaverunt Pharisæi, etc.

78. Quicumque ad celsitudinem curæ pastoralis assumitur, in eadem ordinis sui sublimitate habere debet et vite propriæ altitudinem, et alienæ infirmitatis compassionem. Ibid., lib. 4, cap. 4, super illud: Et descenderunt de excelsis, etc.

79. Lux gregis flamma est Pastoris. Lib. 7, in Regitro, ind. 1, cap. 32, epist. 32.

80. Decet pastorem moribus et vita clarescere, quatenus in eo, tanquam in vite suæ speculo plebs commissa, et eligere quod sequatur, et videre possit quod corrigat. Ibid.

81. Gratia major acquiritur, si de communi ovibus lucrum offerat Domino sollicitudo pastores. Ibid., lib. 8, ind. 3, cap. 43, epist. 43, ad Venantium Episc. Lunensium.

82. Pastores qui plus terrenam substantiam, quam oves diligunt, merito nomen pastoris perdunt. Homil. 14, super Evang.

83. Stare in periculo ovium pastor non potest, qui in eo quod ovibus præest, non oves diligit, sed lucrum terrenum quaerit. Ibid.

84. Nomen pastoris non ad quietem, sed ad laborem vos suscipisse cognoscite. Prosecc.

85. Exhibeamus in opere quod signamur in nomine. Lib. 4, in Regitro, ind. 13, cap. 59, epist. 45, ad Joannem episcopum.

86. Sicut laborantes, et circa animarum salutem sollicitos hoc nomen pastoris ante Deum ætænam ducit ad gloriam: ita deside ac torpentes tunc ad penam. Ibid.

87. Sit pastoris gratus coercionis stimulus, et vita imitationis exemplum. Ibid.

88. Quæ potest esse pastoris excusatio, si lupus oves comedit, et pastor nescit! Ibid., lib. 2, ind. 11, cap. 91, epist. 52, ad Joann. Episc.

89. Cum reprobi pastores præsent, principale eis propositum est in rapina subditorum. Lib. 5, in i Reg., cap. 2.

90. Cur teipsum facis pastorem, cum sis ovis? s. GREGOR. ORAT. 20, de Modestia.

91. Non facile tempore pacis cognoscitur quis sit pastor, quivæ mercenarius: sed lupus veniens indicat, quo quisque animo super gregem invigilet. Sermon. 2, Dom. 2, post Pascha.

92. Pascite gregem Dei, providentes non coacte sed spontanea secundum Deum: neque lupis lucra gratia, sed voluntarie: neque ut dominantes in cleris: sed forma facti gregis, et ex animo; ut cum apparuerit princeps pastorum, percipiatis immarcescibilem gloria coronam. Ibid.

93. Nonnulli pastores, quamvis bene doceant, tamen quia male vivunt, magis inter mercenarios quam inter pastores computantur: quoniam quos bene docendo erudiant, hos male vivendi exemplo destrunt. Ibid.

94. Detrimendum pecoris, pastoris ignominia est. Epist. 10, ad Furiam.

95. Futurus pastor Ecclesie talis eligitur, ad cuius comparationem recte grex cæteri nominentur. Epist. 41, ad Oceanum.

96. Innocens et absque sermone pastoris conversatio, quantum exemplo prodest, tantum silentio nocet: nam et latratu canum, haeculoque pastoris, luporum rabies deterrenda est. Ibid.

97. Nullus in Ecclesia, quamvis sanctus sit, pastoris sibi nomen assumat, nisi possit docere

S. GREGOR.

NAZ.

HATMO.

S. HIERON.

quos pascit. Lib. 2, super *Ep. ad Ephes.*, cap. 4, in illud; *Alios autem Pastores*, etc.

98. Si quis non edificat Ecclesiam Christi, nec plebem sibi subjectam instruit: ut de subjecto populo Christi Ecclesia construatur, iste nec Apostolus, nec Propheta, nec Evangelista, nec pastor; nec magister est appellandus. *Ibid.*, super illud: *Et ipse dedit quosdam Apostolos*.

HUGO A S. VICTORE. 99. Tres sunt pastoris voces: suavis, dulcis, alta; ad infirmum suavis, ad morientem dulcis, ad surdum pertinet alta. Infirmatur, qui tentatur; moritur, qui desperat; surdus est qui non obedit. Lib. 2 de *Claustro anim.*, cap. 12.

100. Pastor oves agnoscit, infirmas consolidat, ad pascua ducit et reducit, lupos arceat voce et baculo, moridas et egrotas sanat, contractas aligat, errantes reducit, debiles portat, pereuntes requirit, ab eis agnoscitur. Lib. 4, de *Propriet. rerum*, cap. 14.

101. Tria pastoribus gregis Domini sunt necessaria: bona operatio, discretio, predicatio; ut sint lux, oculus, sal. Lux bonæ operationis, ut exemplo luceant; oculus discretionis, ut discernendo inter lepram et lepram, provideant subsidiis; sal predicationis et correctionis, ut predicatione subditos erudiant, ne vermes peccatorum consumant. Lib. 1 *Miscellan.*, codic. 2, tit. 37.

102. Tanta constantia debet inesse bonis pastoribus, et fortitudo, ut ne laudibus, nec blanditiis a veritate flectantur, nec convitiis moveantur. Lib. 2 *Miscellan.*, codic. 2, tit. 131.

103. Bonus pastor Ecclesie est sicut adamus, quando laudatur ab hominibus, et honoratur, nec tamen laude vel adulatione a recto deflectitur. *Ibid.*

104. Qui habet pastoris nomen, sic gerat officium, ut habeat et meritum: ut non tantum sit bonus nomine, sed bonus actu, bonus et pastu sibi et gregi: quos pascit verbo, informet exemplo. Lib. 2 *Miscellan.*, codic. 2, tit. 130.

HUGO CARD. 105. Duo pastori conveniunt, sedulitas officii, et fidelitas: sedulitas in vigiliis permotando, fidelitas bene custodiendo. Super *Gen.*, cap. 30.

106. Felix ille pastor qui potuerit dicere (quando Christus requirit numerum ovium suarum) Nemo ex eis periit. *Ibid.*

107. Multi pastorum oves suas non liberant ut pastores, sed spoliant ut fures. Super lib. *Judic.*, cap. 2.

S. JOANNES CHRYSOST. 108. Bonus pastor et talis quem vult Christus, innumeris certat martyriis. Serm. 29 super *Ep. ad Rom.*

109. Multa opus est pastori prudentia, sexcentis etiam, ut sic dicam, oculis, ut recte undique humani animi habitum circumspicere possit. Lib. 2 de *Sacerd.*

110. Boni pastoris officium est, ut non modo illo presente, verum etiam absente, ovile studium omne adhibeat, ne quid temere agatur. Hom. 1, de *Incomprehens. Dei natura*.

111. Si incuria pastoris quædam ovis rationalis perierit, vel a bestia fuerit et capta, grave damnum est, maximum detrimentum, ineffabilis pena. Serm. 57, super *Gen.*

112. Oculis domini impinguat equum, sic pastoris auctoritas nutrit et pascit gregem suum: si tamen pastor fuerit et sagax, non lupus, non latro, non rapax. Serm. in *Concilio Rhemensi*, part. 3, provis. 14.

113. Bonus pastor animarum esse non potest, qui necessitatibus infirmantium subditorum ex animo compati dedignatur. Lib. 1, hom. 16, ad *Monachos*.

114. Si Christi oves pascere rennis, lanam et lac ab eis minime quesieris: non enim propter pastorem oves, sed propter oves pastor constitutus est. *Prosec.*

115. O pastor! quam misere decipis temetipsum: curas tantum ut comedas, qui ut curare animas posses, comedere deberas. De *Instit. vite sacerdot.*, cap. 5.

116. Elati pastores plebes tyrannice premunt, non regunt: quis non Dei, sed suam gloriam a subditis exigunt. Lib. 3, de *Sum. bono*, cap. 44, sent. 2.

117. Veri pastoris dignitatem amittit, qui ovium curam vilipendit, qui earum necessitatibus non ministrat. *Prosec.*

118. Prefecit namque Dominus pastores in plebibus, ut subditorum animabus ac corporibus ministrarent, non autem ut dominarentur. De *compunct. et complacent.*

119. Boni pastoris hoc semper est proprium, ut sibi creditas vos pinguia introducat ad pascua, easque solerti cura ab incuris silvestrium custodiat bestiarum. De *contemptu mundi*, cap. 15.

120. Pastor, ut sui mercedem non amittat laboris, pro Dei amore ovibus sibi creditis sollicitè ministrare non desinat: pascat illas verbo, pascat exemplo. De *Regim. prælat.*

121. Nihil aliud est pastorale officium, quam pro ovibus sibi commissis animam ponere, et sanctitatis ac laudabilis conversationis exemplum ostendere. *Ibid.*, cap. 4.

122. Alienum esse debet ab omni vero Pastore, mercenariorum sequi affectus, qui solum que in terra sunt sapiunt, optantque, et absque retributione faciunt nihil. *Ibid.*, cap. 22.

123. Quis ab insidiis luporum oves custodiet, si pastoris cura non vigilet? Epist. 92, ad *Rustic. Narbonensem episc.*

PETRUS BLESSENSIS.

124. Pastor mercenarius est, qui burse lucrum querit, non anime. Epist. 157, ad *Vicarium suum*.

125. De salute animarum est in pastorum mercenariorum pectore cura minor. *Prosec.*

126. Quod infirmum est non visitant, quod contractum non alligant, quod erroneum non revocant; sed quod validum est, mactant. *Ibid.*, serm. 34, in *Festo omn. SS.*

127. Pastor quinque virgas habet in manu. Prima est potentie, secunda disciplina, tertia doctrine, quarta misericordie, quinta custodie. Per primam punit, per secundam corrigit, per tertiam erudit, per quartam precipit, per quintam munit. Prima est terribilis, secunda favorabilis, tertia utilis, quarta dulcis, quinta laudabilis. Primam habet in elatos, secundam in inquietos, tertiam in parvulos, quartam in devotos, quintam in universos. *Ibid.*, serm. 46.

128. Si pastor intrusus per violentiam fuerit, si ingesserit se per simoniam, si introductus per falsam suggestionem longe est a veritate Pastoris. *Ibid.*, serm. 48.

129. Si parum est esse hominem, magnum esse fidelem, majus est esse sacerdotem, maximum esse pastorem. *Ibid.*

130. Ministerium tuum plus oneris habet quam honoris: si affectas honorem, mercenarius es: si onus amplecteris, pastor es. *Ibid.*, tract. de *Inst. Episc.*

S. PETRUS CHRYSOL.

131. Deus mitissimum pastoris elegit officium, personam pastoris induit, ut vagos populos, palantes plebes, dispersas longe lateque gentes, velut errantes oves, in unum pastoris misericors congregaret. *Prosec.*

132. Immo ut nationes feras, prædam mortis, carnis cibum, potum sanguinis, bestiarum furorem sitiennes, ad usum lactis, ad cibum graminis, ad ovium totam duceret et redderet lenitatem. Serm. 6.

133. Sicut militem tuba terribilis producit ad bellum, sic oves ad pascua dulcedo jubilationis invitat. *Ibid.*

S. PÉTRUS DAMIANUS.

134. Quod ab ovibus erratur, negligentie pastoris adscribitur. Lib. 4, epist. 15, ad *quendam Episc.*

S. PÉTRUS MAURITIUS ABB. CLUN.

135. Quid dicit homo dormiens, cum ratio erit reddenda! quid homo negligens, homo nec sibi, nec suis providens? *Prosec.*

PHILO JUD.

136. Magnum, magnum pastoralis officii periculum, ad quod velut caeci ad præcipitium lætantes homines currunt. Lib. 1, epist. 24, ad *Guidonem Præf. Carthus.*

137. Pastores dicimus illos, qui modis omnibus provident, ne grex neglectus in morbos incidat. De *Agricultura*.

138. Tanta curæ pastoralis honestas creditur et utilitas, ut Postarum gens reges soleat vocare pastores populi. *Ibid.*

139. Qui summus est in arte pecuaria, facile bonus rex evadet pulcherrimo gregi hominum præpositus, approbata industria in minore negotio. Lib. de *Joseph*.

140. Pastor non solum de se, sed etiam de grege sibi credito rationem pastori pastorum omnium reddet, qui sua suorumque detrimenta non cogitat. Lib. 1, de *Vita contemplat.*, cap. 15.

141. Pastores dici volumus, non tamen esse contendimus: officii nostri laborem vitamque, appetimus dignitatem: immundorum spirituum feras a grege dilacerando non pellimus, et quod eis remanserit, ipsi consumimus. *Ibid.*, cap. 21.

142. Greges Domini pascendos pastores facti suscipimus, et nos ipsi pascimus, quando non gregum utilitati non prospicimus: sed quid fovat et auget nostras voluptates, attendimus. *Ibid.*

143. Lac et lanæ ovium, scilicet oblationes quotidianas et decimas fidelium gaudentes accipiunt, et curam pascendorum gregum ac reficiendorum (a quibus perverso ordine volumus pasci) depouimus. *Ibid.*, cap. 21.

144. Qui id in vite ratione sequitur, quod subditis commodum videtur, qui laborem et molestiam perferre vult, ne quid illis molestum sit, qui pro illis periclitatur, ut in pace et securitate degant, quique vigilare, et in maximo concursu sollicitudinem versari sustinet, ut noctu et interdum subditi malis omnibus vacent, hic ovium pastor est. *Prosec.*

145. At qui per luxum potestate abutitur, et imperium voluptate ac deliciis conterrit, suas omnes cupiditates explendas sibi esse duens, unde subditi gravissimis damnis afficiantur; et uno verbo dicam: qui gregem non saginare, sed aggregare saginari vult, eum tyrannum esse censeo, non pastorem. De *Regno ad Arcad. imperat.*

146. Proprium pastoris munus est, seipsum non pascere, sed oves. Sect. 13 super *Ezech.* in illud xxxiv: *Vae Pastoribus*.

147. Veri pastoris est, erga gregem suum misericordia affici. Super *Math.*, cap. 9.

148. Pastor es, attende tibi ne quid te prætereat eorum que ad pastoris officium ac diligentiam pertinent. Serm. de *Precepto*.

SENTENTIA PAGANORUM.

149. Pastoritæ arti nihil aliud profecto curæ est, quam ut id quod suæ curæ commissum est, diligenter curet, ut que ad illud conservandum necessaria sunt, subministrat. Lib. 1 de *Republ.*

150. Qui vere pastor est, id accurate cavere de-

JOAN. GERS.

JOAN. TRITH.

S. IUDORUS HISPALENSIS.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. PÉTRUS DAMIANUS.

S. PÉTRUS MAURITIUS ABB. CLUN.

S. LEO I.

S. PROSPER.

S. SYNESUS EPISC.

S. THEOPHOS.

THEOPHIL.

S. ZENO EPISCOPI ET MART.

PLATO.

bet ne oves distrahatur, ut Pastorem non deest; sed oves suas pascere tenetur, quatenus pastor est. *Ibid.*

451. Gravissimum omnium et turpissimum est scelus pastoribus, si huiusmodi canes nutritent, ut in greges serviant ut lupi. *Ibid.*, lib. 3.

SENECA.

152. Turba ista cum a te pasci desiderat, ipsa se pascat. *Epist.* 20.

Vide etiam *lit. Custodia*, sent. 13; *Exemplum*, sent. 11, 13; *Papa*, sent. 19; *Persecutio*, sent. 27; *Reddere*, sent. 9, 54; *Regimen*, sent. 20, 60.

PATIENTIA in genere.

S. BONAV.

Definitio. Patientia est virtus contumeliarum, et omnis adversitatis æquanimiter mala portans. *Part. 3. Contemptus*, sect. 43.

Patientia est æquanimis malorum illatorum tolerantia. *Ibid.*

Patientia est omnium molestiarum aliunde illatarum victoriosa permissio. *Ibid.*

CASSIODOR.

Patientia est religiosi viri laborum ac dolorum omnium spe futurarum ferum, et amore Domini grata tolerantia. *Super Psalm.* 7.

Patientia est inter alitias tribulationes seculi usque ad finem mortis in timore Domini gratiarum actio jugiter observata. *Super Psalm.* ix, vers. 49 : *Patientia Pauperum*, etc.

CASSIODOR.

&

CICERO.

Patientia est honestatis aut utilitatis causa rerum arduarum ac difficilium voluntaria et diuturna permissio. *Super Psalm.* lxxx, vers. 6. Et Cicero lib. 2 de *Invent. Rhetor.*

DIONYSIUS

LAKTIVS.

Patientia, in adversis est æquanimis permissio contrariorum. *Super Epist. ad Galatas*, cap. v. Patientia est virtus moralis passionem tristitiam repræmendo; estque æquanimis tolerantia adversitatum. *Super Epist. ad Hebr.*, cap. 40, art. 10.

S. HIERON.

Patientia est omnium injuriarum et passionum tolerantia, et expectationum omnium sine precipitatione sufficientia. In *Regula monachorum*, cap. 21.

HUGO A S.

VIGORE.

Tolerantia seu patientia, est diuturna alienæ improbitatis vel molestiæ sufferentia. *De fract. carnis et spirit.*, cap. 14.

Patientia vera est æterna respectu gloriæ, voluntaria et insuperabilis contrariorum permissio. *Ibid.*, cap. 17.

Longanimitas est ad complenda iusta desideria, indubitalibus laborum sustentia. *Ibid.*

JOAN. CASS.

A passionibus et sustentione patientiam dici nullus ignorat, ideoque constat patientem pronuntiar neminem posse, nisi eum, qui universa que sibi fuerint irrogata, absque indignatione tolerant. *Collat.* 18, *Abbat. Pammonis*, cap. 13.

S. JOAN. CL.

Patientia est infractus animi labor nullis vel

proximis rationabilibus fragoribus agitatus. *Gratu 27, de Different. quietis.*

Patientia est fortitudo sedativa commotionis animi, que nata est provenire ex inflicione mali præsentis per alium. *Part. 4, in Descript. terminor.*, cap. *Fortitudo*.

Patientia est voluntaria portatio, vel sufferentia cujusquam adversitatis, sive corporeæ agritudinis sive honorum amissionis, vel amiceorum, sive aliarum afflictionum. *Part. 4, serm.* 3, *pro Defunctis*.

Patientia est malorum que inferuntur, aut accidunt, cum æquanimitate perlato. *De Divinis instit.*, lib. 5 de *Justitia*, cap. 23.

Divisio. Est triplex genus patientiæ. Primum est tolerare inimicos patienter; et hoc est omnium salvandorum. Secundum, est tolerare libenter; et hoc est in virtute magnorum. Tertium, est pati gaudenter; et hoc est Apostolorum. *Serm. 3 de Apostolorum*.

SENTENTIE PATRUM.

1. Patientia vera et perfecta est, cum aliquis sustinet patienter injurias, non solum cum reus est, sed etiam cum innocens est. *De Paradiso animæ*, part. 1, de *Virtut.*, cap. 4.

2. Ille vere patiens est, qui non solum molestias illatas patienter expectat et tolerat, sed etiam inferendas desiderat. *Ibid.*, cap. 4, sect. 3.

3. Ubi patientia, ibi lætitia. *Lib. 1, epist.* 4, ad *Irenæum*.

4. Patientia sine exercitiis, quasi plumbea lancea est. *De Similitud.*, cap. 184.

5. Cujus patientia vincit non potest, ille perfectus esse probatur. *Prose.*

6. Multi enim ante experimentum tribulationis putant se fortes esse, qui in ipso experimento deficient, et imbecilles esse apparent ad patientiam.

7. Et multi prius se putant infirmos, qui in ipso articulo passionis apparent fortissimi, dum omnia viriliter patiente superant. *Super Epist. ad Rom.*, cap. 5.

8. Patientia pugnantem inexpugnabiliter armat, hostem fortiter expugnat, de ipso nobiliter triumphat, vincentem lætiter coronat. *Part. 4, tit.* 3, cap. 7, § 2.

9. Patiens seipsum possidet, quia suam animam sibi subicit, nec ab illis exterioribus conculcitur. *Ibid.*

10. Nobile genus victoriæ est, hostem debellare jacendo, et quiescendo sine ictu et repensione, quod facit patiens. *Prose.*

11. Sed adhuc nobilissimum genus victoriæ est quando non solum patiens triumphat sine ictu proprio, sed etiam quando vincit ictibus injuriarum se offerendo. *Ibid.*

JOAN. GELS.

LACT. FIRM.

S. BONAV.

S. ALBERT

MAGNUS.

S. AMBROS.

S. ANSELM.

S. ANTON.

12. Totius philosophiæ robur patientiæ est. *Part. 4, tit.* 11, cap. 4, § 2.

S. AUGUST.

13. Patientia pluris est habenda, quam omnino quod potest etiam invito inimico auferre. *Epist.* 5, ad *Marcellin.*

14. Paratus itaque debet esse homo justus et pius, patienter eorum malitiam sustinere, quos fieri bonos querit, ut numerus potius crescat bonorum, non ut pari malitia se quoque addat numero malorum. *Ibid.*

15. Majus patientiæ certamen est, quando non visibilis inimicus persequendo atque sciendo urget in nefas, qui palam et aperte a non consentiente vincitur. *De Patientia*, cap. 10.

16. Inde est patientia vera justorum, inde est in eis charitas Dei : et inde est patientia falsa iniquorum, unde est in eis cupiditas mundi. *Ibid.*, cap. 17.

17. Impatientes dum mala pati nolunt, non efficiunt ut a malis eruantur, sed ut mala graviora patientur. *De Patientia*, cap. 2.

18. Patientia bona æterna et magna non perdit, dum malis temporalibus brevibusque non cedunt. *Ibid.*

19. Miranda est potius quam laudanda patientia mundanorum; imo nec miranda, nec laudanda que nulla est : sed miranda duritia, neganda patientia. *Ibid.*, cap. 5.

20. Patientia comes est sapientiæ, non semula concupiscentiæ. *Ibid.*

21. Patientia amica est bonæ conscientiæ, non inimica innocentie. *Ibid.*

22. Non dabit finem sempiternæ felicitati, qui donat temporalem patientiam voluntati. *Ibid.*, cap. 20.

23. Tolera, quia toleratus es. Si semper bonus fuisti, habeto misericordiam : Si aliquando malus fuisti, non perdere memoriam : et quis est semper bonus? *De Ovis*, cap. 5.

24. Non invenit locum sapientiæ, ubi non est patientia. *De verbis Apostoli*, serm. 4.

25. Patientia fecerit totius voluptatis abstergerit, limpidas animas Deo reddit, et ad portum suorum amatores perducit. *Serm.* 32, ad *Frates in eremo*.

26. Nunquam concupisti esse patientior, quam justior. *Lib. 1, de Lib. arb.*, cap. 1.

27. Cum caro in doloribus est, anima tunc habet magnam agonem patientiæ. *Epist.* 120, cap. 13.

28. Mala hujus mundi exercent patientiam. *Epist.* 156.

29. Erga inimicos patientia, erga amicos affabilitas esse debet. *Epist.* 260.

30. Non omnis qui aliquid patitur, habet eam virtutem, que patientia nuncupatur. *De Continent.*, cap. 12.

31. In malis que quisque patitur, non in bonis quibus fruuntur, opus est patientia. *Tract.* 124, super *Joan.*

32. Patientia exercet desiderium. *Tract.* 4, super *Epist. Joann.*

33. Sunt homines qui cum patientia moriuntur, sunt autem quidam perfecti, qui cum patientia vivunt. *Ibid.*, tract. 9.

34. Amove a me furorrem iræ, et indulge mihi scutum patientiæ. *Lib. Medit.*, cap. 1.

35. Da mihi in adversis patientiam, et in prosperis contentiam. *Ibid.*

36. Tu Domine qui exterius flagella irrogas, da semper interius indeficientem patientiam. *Ibid.*, cap. 33.

37. Non esset patientia tua, si non tibi esset et voluntas tua. *Romil.* 14, ex *Quisquam Romil.*, cap. 1.

38. Patientia mea a Deo est. *Ibid.*

39. Quod omni modo necesse est pati, patienter sustine. In suis *Proverb.*, verbo *Quod*.

V. BEBA.

40. Triplici velut acie patientia nostra pulsatur, verborum injuriis, damnis rerum, corporis lesione : in his tribus omnis exhibitio patientiæ consistit. *Serm.* 2, *De Convers. S. Pauli*.

S. BERNARD.

41. Quisquis patientior, eo probatur esse sapientior. *Serm. de Donis spirit. sancti*, cap. 7.

42. Tris sunt que patientiam subruunt. Anxietas nimia doloris, causa justa innocentis, indignitas inferentis. In suis *Sent.*, num. 75.

43. Vera patientia est, pati vel agere contra quod libeat, sed non præter quod liceat. *Epist.* 7, ad *Adam monach.*

44. Tanto quisque convincitur minor sapiens, quanto minus est patiens. *Serm.* 35, ad *Sororem*.

S. BONAV.

45. Patientia facit reportare præmium; dum conservat et multiplicat merita passionum. *Super Luc.*, cap. xxi, in illud : *In patientia vestra*, etc.

46. Patientia est prudentissima, strenuissima, nobilissima. Prudentissima ad regendum, strenuissima ad bellandum, nobilissima ad regnandum. *Tit.* 7 *Dicitur*, cap. 7.

47. Patientia est, que gloriosos martyres facit, que fidei nostræ bona custodit, que omnia vincit adversa; non colluctando, sed sustinendo; non murmurando, sed gratias agendo. *Super Psalm.* xxxii, vers. xx.

CASSIODOR.

48. Nullum crimen est, quod non impatientia matre nascatur. *Super Psalm.* cv, vers. 21.

S. CYPRIAN.

49. Patientia iræ imperat, linguam frenat, mentem gubernat, pacem custodit, disciplinam regit; libidinis impetum frangit, tumoris violentiam comprimit, incendium similitatis extinguit, coarctet potentiam divitum, insupiam pauperum reovel, tuctur in virginibus integritatem, in vi-

hujus laboriosam castitatem, in maritalitatis individuum charitatem, facit humiles in prosperis, in adversis fortes, contra injurias miles, tentationes expugnat, persecutiones tolerat, passiones et martyria consummat. *De Bono patientiæ*, cap. 8.

DIONYSIUS
CARTHUS.

50. Hæc virtus præcipue necessaria christiano volenti pacem cordis habere, et Deo tranquilla mente servire. *Super Ep. ad Hebr.*, cap. x, art. 10.

S. EPHREM.

51. Miser et infelix, qui patientiæ expers est: est enim in adversis pusillanimis, in bello facile capitur, præcipientibus resistit, in orationibus piger, in vigiliis dissolutus, in jejuniis tristis, in servanda continentia negligens, in responsis cunctabundus, in actionibus improbus, in malitia invictus, in mandatis imperiosus, in altercationibus vehementis, in quiete ac silentio impotens. *De Impatientia*.

52. Feramus æquo animo quodcumque nobis humanitatis Dei voluntate accidit: nam moleste ferendo malum non corrigimus, et nosmetipsos pressum damus. *De Morte*.

S. EUSEBIUS
CESARIENSIS.

53. Patientia est velum, quo in hujus mundi procellis, navis nostra quocumque flante vento navigat secure, nullum timens periculum. *Epist. ad Damas. Pap. de Morte D. Hieron.*

S. EUSEBIUS
EMISENENSIS.

54. Magna est virtus patientiæ, sine qua perditur, et per quam anima possidetur. *Hom. de Phurib. Mart.*

GLOSS. ORD.

55. Primus character Apostoli est patientiæ, omnia dextre ac strenue ferre. *Super II ad Cor.*, cap. xii, in illud: *Signa apostolatus mei*.

GLOSS. INT.

56. Patientiæ adversis pulsata mollescit. *Super Psalm. lxx.*

GREGOR.
MAGNUS.

57. Sepe antiquus hostis, cum præparatam mentem ad tolerantiam videt, quid ab ea maxime diligatur, exquirat, et ibi scandali laqueos inserit, ut quo magis res quæque diligatur, eo per eam facilius patientiæ turbetur. *Lib. 2 Moral.*, cap. 25, num. 34.

58. Qui patientiam tenet, animam possidet: quia inde contra adversa omnia fortis efficitur; unde sibi et seipsum vincendo dominatur. *Ibid.*, lib. 13.

59. Nunquam est patientiæ virtus in prosperis, ille autem est pater, qui adversis astitit, et tamen a spei suæ rectitudine non curvatur. *Ibid.*, lib. 14, cap. 17.

60. Nullus perfectus est, qui inter proximorum mala patientis non est. *Ibid.*, lib. 20, cap. 29, num. 29.

61. Cum patientiæ virtutem apprehendere quisque conatur, præcedentium exempla conspiciat: quid Isaac patientius, qui ligna portat, et non loquitur; aræ superponitur, et non reluctatur? *Ibid.*, lib. 27, cap. 5, num. 7.

62. Patientiæ vera est, quæ ipsum amat, quem portat: nam tolerare, sed odisse, non est virtus mansuetudinis, sed velamentum furoris. *Hom. 7, super Ezech.*

63. Radix omnium custosque virtutum, patientiæ est. *Hom. 35, super Evang.*

64. Patientiæ est aliena mala æquanimiter perpeti, et contra eum qui mala irrogat, nullo dolore moveri. *Ibid.*

65. Tribus modis patientiæ virtus exerceri solet. Alia sunt, quæ a Deo, alia, quæ a diabolo, alia, quæ a proximo sustinentur. A proximo persecutiones, damna et contumelias, a diabolo tentamenta, a Deo flagella tolerantur. *Ibid.*, hom. 35.

66. Novit patientiæ levigare quod grave est, et constantia superare quod sævit. *Lib. 7 in Registro*, indict. 4, cap. 42, epist. 12, ad Sabiniænum episc. *Jaderinum*.

67. Ego virtutem patientiæ majorem signis et miraculis esse credo. *Lib. 4, Dialogi*, cap. 2, verbo *Est*.

68. Effectus veræ patientiæ prominet et egreditur, dum prospera et adversa toleras cum hilaritate. *Lib. 3 de Claustro animæ*, cap. 22.

69. Patientiæ est virtus quæ proprie facit hominem sui dominum, et possidere seipsum. *Super Matth.*, cap. 5.

70. Patientiæ recte facit beatum, quia vero beatus est qui ab omni malo liber est. *Ibid.*

71. Patientiæ aliquanta est, quando quis patientis est in lingua, et murmurat in corde. Magna est, quando nec loquitur, nec habet illum odium, qui ei dicit contumeliam, vel facit injuriam, sed tamen dolet. Maxima est, quando non dolet, immo gaudet de injuria, vel contumeliis sibi facta. *Super II ad Cor. 6.*

72. Patientiæ placat severitatem, servat mentis tranquillitatem, sedat iræ ferocitatem, retinet cordis humilitatem, habet lucri utilitatem, arceat carnis agilitatem, implet divinam voluntatem. *Lib. 2, contemplat. de Vera patientiæ*, cap. 8.

73. Ipsam umbram patientiæ, quam possidere imaginariæ videbamur, desideria securitatis amittimus. *Lib. 8 Cænob. Inst.*, cap. 17.

74. Non esset laudabilis nec admiranda patientiæ, si nullis inimicorum jaculis impetita, tranquillitatis propositum retineret: sed in eo est præclara atque gloriosa, quod irruentibus in se tentationum procellis immobilis perseverat: nam in quo vexari frangique adversitatibus creditur, in eo potius roboratur, in eo magis acuitur, in quo putatur obtundi. *Collat. 48*, cap. 13.

75. Magna est patientiæ anima Christianæ, omnia diaboli tela tolerat, sed non superatur,

HUGO A S.
VICTORE.

HUGO CARD.

IDIOTA.

S. JOAN. CL.

JOAN.
FRITH.

JOAN. CAS.

S. LAURENT.
JUSTIN.S. JOANNE.
CHRYSOST.

vincit non tamen suis viribus, adjuvatur ut vincat, accipit ut perveniat, donatur ut coronetur. *Hom. super illud Psalm. ix: Patientiæ pauperum non peribit.*

76. Novem sunt gradus patientiæ. Primus, ne prior injuriam ordiare; secundus, ubi est injuria cepta, ne par pari referas; tertius, non retaliare acceptam injuriam, sed quietum esse; quartus, ut teipsum præbeas ad injuriam sustinendam; quintus, ut etiam ad majora se præbeat, quam vult ille qui fecit; sextus, non odisse a quo ista perpetitur; septimus, etiam diligere ledentem; octavus, beneficiis quoque cum afficere; nonus, Denm pro adversario deprecari. *Homil. 18, super Matth. Oper. perf.*, in illud: *Diligite inimicos.*

77. Patientiæ irrationabilis vitia seminat, negligentiam nutrit; et non solum malos, sed etiam bonos invitat ad malum. *Hom. 11, super Matth. Oper. imperf.*

78. Mirabilis res est patientiæ, quæ in tranquillo portu animum constituit, et ab adversis ventis et fluctibus tempestatum liberum reddit. *Hom. 83, super Joan.*

79. Patientiæ omnium bonorum est causa, universæ Philosophiæ radix, sentium inexpugnabile, turrisque firma. *Hom. 33, super I Cor.*

80. Rebus omnibus solidior est patientiæ, exercitatus, thesauros, equos, muros, arma, et quod cumque memores licet, æque firmum patientiæ nihil adduces. *Ibid.*

81. Patientiæ fundamentum bonorum est. *Homil. 12, super II Cor.*

82. Nihil ita ad confusionem facit gerentis mala, sicut fortis tolerantia patientis. *Hom. 30, super Ep. ad Hebr.*

83. In quibus mala pateris, fortiter tolera: fortis quippe armatura est in tentationibus patientiæ. *Ibid.*

84. Si patientiæ quæsieris baculum, cito desistent canes impudice agere. *Grad. 27.*

85. Non ita suo alimento, ut patientiæ, operarius indiget: si enim illud desit, coronam non accipiet, sed pernicem defert. *Ibid.*

86. Maxima victoria est patientiæ vicisse hostem. In cap. 4 *Regula S. Bened.*, verbo *Hinc*.

87. Neque via sanctus ad cælum fuit alia, quam patientiæ: neque sanctificari unquam poterit, qui patientiam abiicit. *Lib. 4, hom. 18, ad Monachos*.

88. Magna et præcipua virtus est patientiæ, quam pariter, et vulgi publice voces, et Philosophi, et Oratores summis laudibus celebrant. *Lib. 5, de Divin. Inst.*, cap. 23.

89. Patienter unusquisque adversa portat, cum ie meminit, quod in se habet fortasse in quo

ipse debeat tolerari. *De ligno vitæ*, tract. 5, de Patientia, cap. 5.

90. Patientiæ virtus deficit, nisi tentatione erudiat. *Ibid.*, cap. 4.

91. Tunc est quisque vere patiens, quando ipsum amat, quem persecutorem patitur: nam tollerare et odisse non est virtus patientiæ, sed velamen furoris. *Ibid.*, cap. 2.

92. Patientiam, etiam antequam necesse est, exerce: ut ipsius armaturam paratam invenias, etiam in necessitate. *Parames. 113.*

93. Patientiæ stude, per quam Martyres exercitatos esse compertum habemus. Et hab. *apud D. Joannem Damascenum*, lib. 3 *Parall.*, cap. 97.

94. Quod impatientia supplicium reputat, humiliter patienti ad solatium cedit. *Epist. 31, ad Abbat. de Fontanis*.

95. Quisquis desiderat terram viventium per presentis vitæ labores ingredi, necesse est eum ad toleranda mundi pericula per patientiam confirmari. *Opusc. 32*, cap. 6.

96. Beata est ea natura, quæ omnibus de causis gaudet, atque ita affecta est, ut nihil omnino in mundo ægre ferat, verum his quæ fiunt, acquiescat, tanquam quæ recte atque utiliter fiunt. Et hab. *apud D. Joan. Damasc.*, lib. 1 *Parall.*, cap. 31.

97. Patientiæ fidem munit, pacem gubernat, dilectionem adjuvat, humilitatem instruit, penitentiam expectat, carnem regit, spiritum servat, linguam frænat, manum continet, tentationes conculeat, scandala pellit, martyria consummat, pauperem consolatur, divitem temperat, infirmum non extendit, valentem non consumit, fidelem delectat, gentilem invitat, feminam exornat, virum approbat, amatorem in puerum, laudatorem in juvenem, suscipitur in senem. *De Patientia*, cap. 15.

98. Primus character Apostoli est patientiæ. *Super II ad Cor.*, cap. 12, in illud: *In patientia*, etc.

99. Sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam; si pati non vis, recusas coronari. *Lib. 3 de Imit. Chr.*, cap. 19, sect. 4.

100. Quanto quis patientior fuerit, tanto majori pace perfruetur. *De Tabernacul.*, cap. 3, sect. 13.

101. Infinitum est quantum uni patientiæ suæ præstat, si alter solus inveniat. *Hom. 13.*

102. Patientiæ omnes aut devitat, aut portat injurias: incertum est utrum impassibilis judicetur, cum aliquid passa, quasi nihil passa sit, invenitur. *Proce.*

103. Impossibile est ejus estimare virtutem, cuius vinci, victoria est; non illum loco vis tulla detorque, non labor, non fames, non nuditas, non

S. NILES.
ARB. MART.

PETR. BLES.

S. PETR.
DAM.

PHILO JUD.

TERTULLIA.

THEOPHIL.
LACTUS.THOMAS
A KEMPTON.S. VALER.
EPISC.S. ZENO
EPISCOPUS
ET MART.

persecutio, non metus, non periculum, non mors, non tormenta morte ipsa graviora, non potestas, non ambitio, non felicitas: semper immobilis manet, alta quadam ac divina temperantia robuste librata, universus promotiones animorum placida moderatione compeccens, et ut omnia magis optinere devinct, se primo vincit.

104. Non virtutes possunt esse virtutes, non perennes elementorum status, non tempora cognata connexion in solennes reditus commendant, nisi rerum disciplinam conversionemque, quasi quaedam sollicita mater patientia custodiret. *Serm. de Patientia.*

105. Impatientia quid est, nisi mens lubrica, permotionibus crebris et rapidis se semper expugnans, animus infidelis etiam sibi factus improvidus, instabilis, caecus, incautus, inconstans, totus concitatus in ruinam? *Prosecc.*

106. Res sine substantia, negotium sine persona, omnia cito tentat, omnia momento disturbat.

107. Mater criminum, curiositatis magistra, acumen temeritatis, auctor detestabilium malorum: hominis namque salutem ab incunabulis mundi mors, ut jugularet ac jugulet, ab ipsa prorupit. *Ibid.*

108. Felix aeternumque felix est, qui semper se habuerit in se. Tu virginitati praestas, ne flos ejus ullo morbo, ullo tempore deflorescat. Tu varium semper in tempestatum crebris turbibus constituta, fidissimum miserande viduitatis es portus. Tu sanctissimo conjugali jugo rudi cervicis submittens in nisum laboris, vel amoris equalentem, retinaculis blandis, quasi quidam peritus auriga componis. Tu amicitiam idem velle, atque idem nolle docuisti. Tu servituti unica ac fortissima consolatio, saepe libertatem parit. Tu paupertati praestas, ut habeat totum, sui contenta, cum sustinet totum. Tu Prophetas provexisti, Christo tu apostolos glificasti. Tu quotidianam martyrum et mater es, et corona. Tu murus fidei, fructus spei, amica charitatis. Tu specialiter omnem populum, divinasque virtutes, quasi crines effusus in unius verticis nodum, honorem, decoremque conducis. *Ibid.*

SENTENTIA PAGANORUM.

- ARISTOTEL. 109. Nemo tolerantior est malorum homine forti. *Lib. 3 Ethic.*, cap. 6.
- CATO POET. 110. Maxima morum semper patientia virtus. *Lib. 1 Distich.*, metr. 74.
- MIMUS IUD. 111. Cuius dolori remedium est patientia. *Lib. in suis Sent.*, sent. 80.
112. Furor fit, lesa saepius patientia. *Ibid.*, sent. 131.
113. Feras quod laedit, ut quod prodest perfert. *Ibid.*, sent. 145.

114. Libenter feras quod necesse est, dolor patientia vincitur. *De Moribus.*

115. Capi virtus necesse, patientia dedecus ignorat. *Lib. 3 Distor. menar.*, cap. 2.

Vide etiam tit. *Martyrium*, sent. 51; *Monachus*, sent. 22; *Nocendum*, sent. 30; *Passio*, sent. 57; *Perfectio*, sent. 60, 61, 62; *Victoria*, sent. 59.

PATIENTIA DEI.

Definitio. Patientia Dei est expectatio, qua Deus longanimitate expectat hominis conversionem. *Lib. 2 Miscellan.*, codicis 2, tit. 135.

Patientia Dei nihil aliud est quam longanimitas expectationis Dei ad poenitentiam. *Lib. 2 contemplat. de Vera patientia*, cap. 12.

Differentia. Patientia Dei et longanimitas in eo differunt, quod patientia Dei est, qua superbia et prociacim peccantes non statim puniunt. *Prosecc.*

Longanimitas vero Dei est, qua per infirmitatem et fragilitatem, et non deliberato animo peccantes diu portat Deus, expectans illos ad poenitentiam. *Super Epist. ad Rom.*, cap. 2, can. 4.

SENTENTIA PATRUM.

1. Magna Domini patientia est, ut non statim peccatorem puniat, sed diu differat, expectans correctionem nec commoveatur ad ulciscendum, nisi peccator mensuram excedat. *Lib. 1 de Abraham*, cap. 6.

2. Necesse est severiori poena ut plectatur, imo flammis perennis torquatur, qui longa Dei patientia non solum se emendare noluit, sed adhuc addens ad contemptum exaggeravit peccata. *Super Epist. ad Rom.*, cap. 2 in illud: *Secundum duritiam tuam.*

3. Patientia Dei sicut malos preparat ad interitum, ita et bonos preparat ad coronam. *Ibid.*, cap. 9, in illud: *Quae preparavit ad gloriam.*

4. Quanto peccator magis expectatur ad poenitentiam, et non revertitur, tanto durius puniuntur. *Part. 1, tit. 9, cap. 3, § 4.*

5. Benignitas et patientia Dei, super his, quas geruntur malis, longanimitate differat, et nequaquam ulciscitur. *De Vanitate mundi.*

6. Quis iracundia sanari potest, si patientia Filii Dei non sanatur? *De Agone christiano*, cap. 41.

7. Virtus animi, quae patientia dicitur, iam magnum Dei donum est, ut etiam ipse qui nobis eam largitur, qui malos, ut corrigantur, expectat, patientia praedictur. *De Patientia*, cap. 1.

8. Expectat te nunc Deus, donec respicias, et tu tardas? *Super Psalm.* cxlv, vers. 8.

9. Mansuetus Dominus, longanimitas Dominus, misericors Dominus, sed et justus Dominus, et verax Dominus, largitur tibi spatium correctionis,

SENECA.

VALERIUS MAXIMUS.

RUGO A. S. VICTORE.

IDIOTA.

S. REMIGIUS.

S. AMBROS.

S. BERNARD.

S. ANTONIN.

S. ANTONIUS ABB.

S. AUGUST.

sed tu plus amas dilationem quam emendationem. *Prosecc.*

10. Semper expectas, et de misericordia Dei tibi plurimum polliceris, quasi ille qui tibi per patientiam promisit indulgentiam, promiserit tibi etiam prohiberi vitam. *Tract. 33 super Ezechi.* *Joan.*, cap. 8.

11. Quod Deus non statim in peccatores vindicat, patientia est, non negligentia. *Prosecc.*

12. Valde timendum est, ne quanto diutius expectat Deus, ut corrigamur, tanto gravius vindicet, si emendari noluerimus. *de Verbis Apostoli*, serm. 35.

13. Dum mali in sua nequitia perseverant, Deus in sua patientia perseverat. *Epist.* 54.

14. Multos Dei patientia perducit ad saluberrimum poenitentiae dolorem. *de Catechis. rud.*, cap. 25.

15. Patientia Dei ad poenitentiam irritat malos, sicut flagellum Dei ad patientiam erudit bonos. *Lib. 1 de Civit. Dei*, cap. 8.

16. De conversione nullus desperandum est, quamdiu patientia Dei ad poenitentiam eum adducit. *Lib. 4 de Baptismo, contra Donatistas*, cap. 54.

17. Christus praeiit exemplum patientiae nobis de nobis, id est, homini de homine. *Lib. 2 de Actis cum Felice*, cap. 9.

18. Crux non ad poenitentiam documentum, sed ad exemplum patientiae suscepta est. *Tract. 3 super Joan.*

19. Quod iam longo tempore peccamus, et parcat Deus, non est negligentia, sed patientia. *Homil. 36 ex Iuu. Iuon.*

20. Bonus est Deus, temporale beneficium largitur impendendo: patiens est, ultionem peccatorum misericorditer differendo. In suis *Sentent.*, verbo *Bonus*.

21. Quoniam poterit explicari sermone, quam benigna, quam liberalis, quamque gratuita fuerit, Domine, patientia, et misericordia tua super me? ego peccabam, et tu dissimulabas. *Prosecc.*

22. Non me continebam a sceleribus, et tu a verboribus abstineras: prolongabam ego multo tempore iniquitatem meam, et tu, Domine, pietatem tuam.

23. Sed quid prodesset expectatio, nisi sequeretur poenitentia? cumulus esset damnationis. *Serm. de Septem misericord.*

24. Duo in Deo sunt ingenie: mansuetudinis argumenta, quod patienter expectat delinquentem, et clementer recipit poenitentem. *Serm. 9 super Cant.*

25. Ad hoc Deus diu suspendit sententiam ultionis a contemendo, ut quandoque exhibeat gratiam remissionis in poenitente. *Ibid.*

26. Quanto diutius nos Deus expectat, ut emendemur: tanto districtius iudicabit, si neglexerimus. *Lib. Medit.*, cap. 2.

27. Etsi Deus dissimulat patienter, tamen non minus severe puniet, si nulla sit satisfactio et emendatio. *De Instit. novit.*, part. 2, cap. 6.

28. Quanto nos Deus diutius expectat ut corrigamur: tanto gravius vindicat, si de correctione tardius cogitemus. *Homil.* 13.

29. Deus malos pro sua iustitia castigare dissimulat. *Ibid.*, homil. 15.

30. Longanimitas Deus hodie ad poenitentiam expectat, quos perdere pro scelorum suorum qualitate posset. *Super Psalm.* vii, vers. 12.

31. Sustinet Deus, ut corrigat. *Super Psalm.* cii, vers. 11.

32. Cum Deus habeat in potestate vindictam, mavult tamen diu tenere patientiam, sustinens scilicet clementer et differens, ut vel sero homo ad Dominum convertatur. *De Bona patient.*, cap. 2.

33. Iustum iudicium Dei est, quia serum est, quia diu multumque differunt, ut homini ad vitam longa Dei patientia consulatur. *Ibid.*

34. Talis est Christi, ac tanta patientia, quae nisi talis ac tanta existeret, Paulum apostolum Ecclesia Dei non haberet. *Ibid.*, cap. 3.

35. Cum plus moratur Deus ad inferendum iudicia, plus inebriatur ira: et ideo plus centuplo timendum est, cum longanimitate tolerat mala, quam cum festinanter puniunt. *Epist. ad Damas. Pap. de morte D. Hieron.*

36. Sicut Dominus benignus est in tolerando, ita justus est in puniendo. *Ibid.*

37. Quantum nunc patiens est Deus noster in sustinendis delictis nostris, tantum severus erit in discutiendis. *Homil. 5 ad Monachos.*

38. Licet impii abutantur divina patientia, tandem tamen poenam dant, quia ipse nostra tempora comprehensibiliter conspiciat. *Super Job*, cap. 24.

39. Nunc diu malos tolerat Deus, quia in perpetuum damnat. *Ibid.*, cap. 35.

40. Deus ut iustus vult, ut fortis potest, quare non puniit? quoniam patiens est. *Super illud: Psalm.* vii, *Deus Iudex iustus.*

41. Peccantes sustinet Deus diu, et dat bona, et vocat multis modis. *Super illud: Psalm.* cii, *Domine longanimitas.*

42. Nihil stultius quam patientia Dei abuti, qui dissimulat peccata propter poenitentiam. *Super Ecclesiastic.*, cap. 5.

43. Dum quisque Dei patientia abutitur, mulctatur iusta damnationis vindicta. *Super Thren.*, cap. 3.

44. Deus non suas ulciscitur injurias, sed tolerando persecutores mitiores reddit. *Super Luc.*, cap. 6.

S. BONAV.

S. C. ESARIUS ARELAT.

CASSIODOR.

S. CYPRIAN.

S. EUSEBIUS CESARIENSIS.

S. EUSEBIUS EMISSEN.

GLOSS. ORD.

GLOSS. INT.

GLOSS. CAP.

S. GREGOR.
MAGNUS.

45. In die ultimo tanto durius Deus districtio-
nem exeret, quanto nunc vocandis peccatoribus
suam levius patientiam sternit. *Prosec.*
46. Qui diu convertendos expectat, non conversos
sine retractione cruciat. Lib. 10 *Moral.*, cap. 17.
47. Quisquis delinquit et vivit, idcirco hunc di-
vina dispensatio in æquitate tolerat, ut ab iniqui-
tate compescat. *Prosec.*
48. Sed qui diutius toleratur, nec tamen ab
iniquitate compescitur, minus quidem supernæ
patientie percipit, sed reatus sui vinculis ex ipso
se munere arctius adstringit. *Ibid.*, lib. 17, cap.
4, num. 3 super illud *Job. xxiv. : Dedit ei Deus*
locum penitentiae.
49. Ea quæ Deus diu patienter conspicit, quan-
doque inulta non deserit. *Prosec.*
50. Nam ecce subito iniquum rapit, et mala
ejus quæ expectando pertulit, animadvertendo
rescat. *Ibid.*, lib. 25, cap. 3.
51. Nemo dicat tum humana facta Deum non
cernere, cum iniquum quempiam iniquitates suas
libere prospicit cumulare; subito enim tollitur,
qui diu toleratur. *Ibid.*
52. Dum patientia Dei peccatores ad peniten-
tiam expectat, ipsi contemnentes, et rapientis dia-
boli non vident manum, et violentia malitie vio-
lenter trahuntur in gehennam. *Ibid.*, cap. 3.
53. Tanto sequitur districtior sententia, quanto
peccanti magna est patientia prerogativa. *Prosec.*
54. Quia divina severitas eo iniquum acrius
punit, quo diutius pertulit. *Ibid.*, cap. 3.
55. Sepe evenit, ut dum peccatores superna
clementia expectat, in majorem cordis cæcilitatem
prosiliant. *Ibid.*
56. Estimatur Deus injuste acta cernere, quia
differt juste damnare, et magna ejus patientia,
quasi quondam negligentia putatur. *Prosec.*
57. Iniquus ipse toties se in peccatis suis non
videri a Deo credit, quoties inulte peccat; emen-
dare non vult nequitiam, pro qua dignam non
perfert penam.
58. Qui quo pie expectatus est, eo est ad pec-
candum nequiter insulgatus, patientiæ supernæ
longanimitatem despiciit, unde corrigere culpam
suam debuit, inde cumulavit. *Ibid.*
59. Nunc peccantem considerat Index, et tole-
rat, atque ad conversionem singulos, quia dies
patientie et necdum est dies furoris, expectat.
Ibid., lib. 15, cap. 19, super illud *Job. xxi. : De-*
trahitur in die furoris Dei.
60. Sepe diu divina patientia tolerat, quos jam
ad supplicia præscita condemnat: permitti flo-
rere quos adhuc cernit deteriora perpetrare. *Ibid.*,
cap. 35, super illud *Job. xxi. : Interrogate quenti-*
bet de viatoribus.

S. GREGOR.
THAUMAZ.

61. Redemptor noster tanto tunc in iudicium
districtior veniet, quanto nobis ante iudicium
magnam patientiam prærogavit. Homil. 29 super
Evang.
62. Quoniam Dei providentia propter summam
æquanimitatem et clementiam, haudquaquam
omnes confesum persequitur: nec malus statim
post admissa flagitia penis afficitur, ob eam cau-
sam sibi fas esse putat vir sceleratus diutius pec-
care, quasi innoxius discessurus; illud miser non
intelligens, quod etiam post longum a perpetrato
scelere tempus, Dei sententiam non effugiet. Su-
per *Eccles.*, cap. viii.
63. Deus differt iram, ut præbeat misericordiam.
Lib. 9 super *Isaiam*, cap. xxviii, super illud:
Quem docebit scientiam?
64. Grandis clementia Dei, ut expectet nostram
penitentiam: et donec nos a vitiis convertamur,
ille potentem contrahit manum, ne ferire cogi-
tur. *Ibid.*, cap. xxx super illud: *Propterea expec-*
tat Dominus.
65. Multi homines per patientiam Dei se sedu-
cunt; quia non vult statim punire peccantes, pu-
tatur enim aut res humanas minime curare, aut
culpis indulgere, quia differt. Super *Epist. ad*
Rom., cap. ii, in illud: *An divitiis patientia ejus.*
66. Deus dissimulat peccatum, et penam dif-
fert, et patientie solatium dilatione ultionis ex-
pectat, suavem se omnibus præstans. Super
Psal. cxlrv.
67. Patientia Christi longanimitas est, qua mala
nostra sustinuit, et nos adhuc ad penitentiam
expectat. Super *Gen.*, cap. 6.
68. Qui non timet hoc quod scilicet expectatur
ad penitentiam, quanto plus vivit, tanto peior fit.
Super *Ecclesiasten*, cap. viii.
69. *Unus ex astantibus ministris dedit ei alampum.*
Quid hoc impudens? Exhorrescat cælum, con-
tremisceat terra de Christi patientia, et servi im-
pudentia. Homil. 82 super *Joan.*
70. Quemadmodum patientia Dei, si qui illa
probe fuerint usi, salutis occasio: sic vicissim con-
temporibus majoris supplicii causa est. Serm. 5
super *Epist. ad Romanos.*
71. Deus longanimitè agit, ut et peccans ad
penitentiam veniat, et ne ex eo nasciturus salu-
tem excludat. *Prosec.*
72. Nam etsi peccator incorrigibiliter peccet,
parcit frequenter radici, ut fructus conservet, fre-
quenter tamen et ipsius expectans salutem. Ho-
mil. 80 ad *Popul. Antioch.*
73. Dilatio a Deo proposita, eos qui in nequitia
permanent, magis gravat, et magna ad damna-
tionem accessio est. Oral. 5 de *Felo.*
74. Tametsi actus ad ultimum malorum cadat,

HUGO CARD.

S. JOANNES
CHRYSOST.JOAN.
TRITH.

S. ISID. HISP.

LACT. FIRM.

S. LEO I.

- differt tamen Deus utiliter expectans penitentis
subsequens. *Prosec.*
75. Si penitentiam justitia Dei prævenisset, pe-
risset mundus omnino atque defuisset.
76. Si relox ad penam fuisset Deus, Paulum
Ecclesia non possidisset: propterea distulit blas-
phemantem, ut penitentem ostenderet Dei longani-
mitas.
77. Lupum in pastorem transtulit Dei longani-
mitas, publicanum fecit evangelistam Dei longani-
mitas.
78. Si videris olim ebrium, nunc jejunare: si
olim blasphemum, nunc theologum: mirare Dei
longanimitatem. Homil. 5 de *Penit.*
79. Patientia Dei, prolongatio iudicii est. Super
Prolog. Regul. S. Bened., cap. 2, text. 25.
80. Quanto expectans longanimitas erga te
fuerit clementior, tanto, si non emendaveris, erit
iudicantis districtio severior. *Epist. 7 ad Monach.*
laps.
81. Per id deteriorantur plerumque iniqui,
quod per patientiam Dei spatium accipiunt emen-
dandi. Lib. 2 de *Sum. bono*, cap. 13, sent. 12.
82. Ille qui nos malos tolerat, non dubium est,
quin conversis clementer agat. *Ibid.*, cap. 15,
sent. 8.
83. Adeo subjecta est peccato fragilitas carnis,
qua induti sumus, ut nisi huic necessitati Deus
per patientiam parceret, nimium fortasse pauci
viverent. *Prosec.*
84. Propter hanc causam patientissimus est, et
iram suam continet: nam quia perfecta est in eo
virtus, necesse est patientiam quoque ejus esse
perfectam, quam et ipsa virtus est.
85. Quam multi ex peccatoribus justis posteriori
effecti sunt, ex malis boni, et ex improbis conti-
nentes: quam multi in prima ætate turpes, et
omnium iudicio damnati, postmodum tamen lau-
dabiles extiterunt! quod utique non fieret, si omne
peccatum pena sequeretur. *De Ira Dei*, cap. 20.
86. Si eos omnes, qui humanam penam effu-
giunt, censura divina dammaret, esset homo aut
rarus, aut nullus in terra. *Ibid.*
87. In tanta impietate hominum, tantisque
peccatis id asequitur patientia Dei, ut se ipsi ho-
mines damnatis vitæ prioris erroribus corrigant.
Ibid.
88. Cum maxima et utilissima sit Dei patientia,
tamen quamvis sero nexius punit, nec patitur longius
procedere, cum eos inemendabiles esse per-
viderit: idcirco non ad præsens noxium quem-
que punit, ut habeat homo respiciendi sui facul-
tatem. *Ibid.*
89. Nemo patientiam bonitatis Dei de peccato-
rum suorum impunitate contemnat: nec ideo il-
Tom. III.

- lum estimet non offensum, quia necdum est ex-
pertus iratum. Serm. 5 *Quadrag.*
90. Deus cum patitur, dissimulat. In suo
Octavo.
91. Dei patientia maxima est; cujus quantum
iudicium tardum, tanto magis justum est. *Ibid.*
92. Sicut omnia in mensura feci Deus, et pon-
dere, et numero: ita etiam patientie ejus certa
mensura est. Lib. 2 in cap. ii, *Epist. ad Romanos.*
93. Fert Deus patienter et expectat unius cu-
jusque penitentiam: sed non nos dissolvat hoc,
et tardos ad conversionem faciat, quia rursus pa-
tientie ejus, et sustentationis certa mensura est.
Ibid.
94. Deus videt quæ facimus, sed utique expectat
et patientie tempus indulget. In *Pavanesi ad penit.*
95. Patitur patientia Dei non timore, non nec-
essitate, sed misericordia: expectatione, non metu
peccatores patitur, portat, expectat, qui re-
dire impium, non perire desiderat. Serm. 51.
96. Dominus quod non venit adhuc, quod ad-
huc expectat, quod moras facit, nos sibi redire
desiderat, non perire. *Ibid.*, serm. 167.
97. Ecce Deus videt et tacet, videt nec mani-
festat, videt nec iudicat, videt nec vindicat, videt
et videre dissimulat. Serm. 56, de *S. Martino.*
98. Ne peccatores quidem Deus è vestigio ul-
ciscitur: sed corrigendi errati ac vitæ in melius
commutandæ spatium concedit. Hab. apud *D.*
Joan. Damasc., cap. 100.
99. Patientia Dei magna est, qua parciit con-
temptus, parciit etiam negatus. Apud *D. August.*,
sent. 4.
100. Habet benignitatem Deus, per quam ho-
minum peccata diutius tolerat: quoniam si quando
viderit homines ex hac sua patientia nihil utilita-
tis percipere, minis perterret, vindictam procras-
tinans: si vero etiam hac despecta peccare per-
gant, statim ultimum supplicium adducit, justi-
tiam continens. Super *Psal. vii*, vers. 13: *For-*
tis et patiens.
101. Deus patienter et misericorditer expectat
peccatorem usque ad mortem, ut miseratur sui,
si converti velit a via sua mala. *De Divinis mori-*
bus, cap. *Patientia.*
102. Tanto misericordius Dei est sustinere ma-
lum in malis, ac si mundum conservaret a pec-
cato, vel eriperet a peccatis. *Ibid.*
103. Lento gradu ad vindictam sui divina pro-
cedit ira, tarditatemque supplicii gravitate com-
pensat. Lib. 1 *Dictor. memorabil.*, cap. 2.
- PATRIA.
- Etymologia.* Patria dicta est, quasi patris atria.
Super *Psal. xcvi.*

MINUT.
FELIX.

ORIGEN.

S. PAVIAN.
EPISC. BAR-
CINON.S. PETRUS
CHRYSOS.S. PETRUS
DAMIANUS.

PHILO JUD.

S. PROSPER.

S. THEODOR.

S. THOMAS
AQUINAS.VALERIUS
MAXIMUS.

CASSIODOR.